

Μ μ

μαγαζάτορας [ο] ουσιαστικό (μαγαζάτορες) → μαγαζί

μαγαζί [το] ουσιαστικό (μαγαζιά)

☑ Το **μαγαζί** είναι ένα κλειστό μέρος όπου μπορείς ν' αγοράσεις διάφορα εμπορεύματα. ✍ *Το **μαγαζί** του κυρίου Δημήτρη είναι ένα μίνι μάρκετ.*
 ○ κατάσταση ◇ *Ο κύριος Δημήτρης είναι ο ιδιοκτήτης του μαγαζιού, δηλαδή ο **μαγαζάτορας**.* 🎵 μα-γα-ζί

μαγεία [η] ουσιαστικό (μαγείες) → μάγος

μάγειρας [ο], **μαγείρισσα** [η] ουσιαστικό (μάγειρες, μαγείρισσες) → μαγειρεύω

μαγειρέμα [το] ουσιαστικό (μαγειρέματα) → μαγειρεύω

μαγειρεύω, **μαγειρεύομαι** ρήμα (μαγειρέψα, θα μαγειρέψω)

☑ Όταν **μαγειρεύεις**, φτιάχνεις φαγητό. ✍ *Κάθε Κυριακή η κυρία Μαργαρίτα **μαγειρεύει** κρέας ή ψάρι.*
 ✓ Λέμε ότι **μαγειρεύεις** κάτι πίσω από την πλάτη των άλλων, όταν ετοιμάζεις κάτι στα κρυφά.

◇ *Η δουλειά του **μάγειρα** και της **μαγείρισσας** είναι να μαγειρεύουν, ν' ασχολούνται με το **μαγειρέμα**.*
 🎵 μα-γει-ρεύ-ω

μαγεύω ρήμα (μάγεψα, θα μαγέψω)

☑ Όταν **μαγεύεις** κάποιον, του κάνεις **μάγια**, δηλαδή πράγματα απίστευτα και απίθανα να συμβούν.
 ✍ *Η Κίρκη **μάγεψε** τους συντρόφους του Οδυσσέα και τους μεταμόρφωσε σε γουρούνια.*
 ✓ Η Αθηνά **μάγεψε** όλους τους συμμαθητές της με τις υπέροχες ζωγραφιές της. Τους γοήτευσε και τους εντυπωσίασε. ◇ **μάγια, μάγος, μάγισσα** 🎵 μα-γεύ-ω

μάγια [τα] ουσιαστικό → μαγεύω

μαγικός, μαγική, μαγικό επίθετο (μαγικοί, μαγικές, μαγικά) → μάγος

μαγιό [το] ουσιαστικό

☑ **Μαγιό** λέμε το ρούχο που φοράμε όταν πάμε να κολυμπήσουμε. Το γυναικείο **μαγιό** είναι μπικίνι ή ολόσωμο. 🎵 μα-γιό

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το **μαγαζί** του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις **δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή**

μαγιονέζα [η] ουσιαστικό (μαγιονέζες)

☑ Η **μαγιονέζα** είναι μία πηχτή και κρύα σάλτσα που φτιάχνεται με κρόκο αυγών και λάδι. Τη σερβίρουμε μαζί με κρέας ή ψάρι ή τη βάζουμε στις σαλάτες.

🎵 μα-γιο-νέ-ζα

μάγκας [ο] ουσιαστικό (μάγκες)

☑ **Μάγκα** λέμε αυτόν που συμπεριφέρεται σαν να είναι πολύ σίγουρος για τον εαυτό του ή που δείχνει συνέχεια τη δύναμή του. Όταν κάποιος κάνει το **μάγκα**, συμπεριφέρεται προκλητικά κι επιθετικά.

✓ **Μάγκα** λέμε κι αυτόν που είναι πολύ ικανός σε ό,τι κάνει. 🎨 «*Αν είσαι μάγκας, λύσε αυτή τη δύσκολη άσκηση!*» είπε ο κύριος Γιάννης στον Κώστα. 💎 **Μαγκιά** λέμε αυτό που κάνει ή λέει ο μάγκας. 🎵 μά-γκας

μαγκούρα [η] ουσιαστικό (μαγκούρες)

☑ Η **μαγκούρα** είναι ένα μεγάλο χοντρό ξύλινο μπαστούνι.

🎨 *Ο κύριος Μιχάλης φοβέριζε*

με τη μαγκούρα του το σκύλο που είχε στρμώξει τα κουταβάκια στη γωνία.

🎵 μα-γκού-ρα

μαγνήτης [ο] ουσιαστικό (μαγνήτες)

☑ Ο **μαγνήτης** είναι ένα μέταλλο που τραβάει τα σιδερένια αντικείμενα. Τα **μαγνητίζει**

✓ Όταν κάποιος σε τραβάει σαν το **μαγνήτη**, σε γοητεύει.

💎 **μαγνητίζω**

🎵 μα-γνή-της

μαγνητίζω, μαγνητίζομαι ρήμα

(μαγνήτιστα, θα μαγνητίσω)

→ μαγνήτης

μάγος [ο], **μάγισσα** [η] ουσιαστικό (μάγοι, μάγισσες)

☑ Ο **μάγος** και η **μάγισσα** είναι **ήρωες** των παραμυθιών που ξέρουν να κάνουν μάγια. Τους αρέσει να εξαφανίζουν πρόσωπα ή να τα μεταμορφώνουν σε κάτι άλλο.

✓ **Μάγος** είναι και ο ταχυδακτυλουργός που κάνει κόλπα μπροστά σε θεατές. 🎨 *Ο μάγος έβγαλε από το μανίκι του ένα μπουκέτο τριαντάφυλλα.* 💎 «*Είναι μαγικό αυτό που έκανε*» είπε η Αθηνά που τον έβλεπε. «*Είναι μαγεία. Ξέρει να κάνει πολλά μαγικά.*» 🎵 μά-γος
🎨 'τα παραμύθια'

μάγουλο [το] ουσιαστικό (μάγουλα)

☑ Τα **μάγουλα** είναι οι δύο πλευρές του προσώπου σου που βρίσκονται ανάμεσα στα μάτια, τ' αυτιά και τη μύτη σου. 🎵 μά-γου-λο

🎨 'το σώμα μας'

μαδών και **μαδώνω** ρήμα (μάδησα, θα μαδήσω)

☑ Όταν **μαδών** ένα πουλί, βγάζεις τα πούπουλά του.

✓ Όταν **μαδών** ένα λουλούδι, βγάζεις τα πέταλά του ή τα φύλλα ένα ένα.

💎 **μάδημα**

🎵 μα-δών

Ο πρίγκιπας **μαδώνει** τη μαργαρίτα για να δει αν η Χιονάτη τον αγαπάει.

μαέστρος [ο] ουσιαστικό (μαέστροι)

✓ Ο **μαέστρος** είναι αυτός που διευθύνει την ορχήστρα. Ο **μαέστρος** της ορχήστρας δίνει οδηγίες στους μουσικούς κουνώντας τα χέρια του. 🎵 μα-έ-στρος

μάζα [η] ουσιαστικό (μάζες)

✓ Η **μάζα** είναι μία μεγάλη ποσότητα από κάτι. ✎ *Όταν οι πυροσβέστες άνοιξαν την πόρτα του σπιτιού που καιγόταν, ξεπήδησε απότομα μία τεράστια **μάζα** φωτιάς.*

✓ Η **μάζα** είναι κι ένα μείγμα από διάφορα υλικά χωρίς σχήμα. ✎ *«Για να φτιάξεις κέικ» είπε η κυρία Μαργαρίτα «πρέπει να χτυπήσεις το βούτυρο με τη ζάχαρη μέχρι να γίνουν μία **μάζα**».* 🎵 μά-ζα

μαζεύω, μαζεύομαι ρήμα (μάζεψα, θα μαζέψω)

✓ Όταν **μαζεύεις** τα ρούχα σου από το σκονί, τα παίρνεις και τα βάζεις όλα μαζί σε μία λεκάνη. ✓ Όταν **μαζεύεις** ένα σκυλάκι από το δρόμο, του προσφέρεις μέρος για να μείνει. Όταν **μαζεύεις** μία πέτρα, την παίρνεις από κάτω.

✓ *«**Μάζεψε** τα μαλλιά σου, Αθηνά, να μη σου πέφτουν στα μάτια και σ' εμποδίζουν»* είπε ο Κώστας.

✓ Όταν οι φίλοι **μαζεύονται** σ' ένα σπίτι, συναντιούνται εκεί.

♦ **μάζεμα**

🎵 μα-ζεύ-ω

Η Χιονάτη **μάζεψε** λουλούδια για να φτιάξει ένα στεφάνι.

μαθαίνω, μαθαίνομαι ρήμα (έμαθα, θα μάθω)

✓ Όταν **μαθαίνεις** κάτι, παίρνεις μία πληροφορία. ✎ *Η Αθηνά **έμαθε** ότι η Ροζαλία βρέθηκε επιτέλους και **χάρηκε** πολύ.*

✓ Όταν **μαθαίνεις** κολύμπι, αποκτάς γνώσεις για το πώς κολυμπούν στη θάλασσα.

✓ *«Κώστα, θα μου **μάθεις** ποδόσφαιρο;»* είπε η Αθηνά. Θα μου δείξεις πώς παίζεται;

○ διδάσκω

♦ Όταν έχεις **μάθημα** αγγλικών, ένας δάσκαλος σου μαθαίνει αγγλικά. Όταν είσαι **μαθημένος** σε κάτι, είσαι συνηθισμένος σ' αυτό. Όταν είσαι **μαθητής** ή **μαθήτρια**, μαθαίνεις να κάνεις κάτι. 🎵 μα-θαί-νω

μάθημα [το] ουσιαστικό (μαθήματα)

→ μαθαίνω

μαθηματικά [τα] ουσιαστικό

✓ Τα **μαθηματικά** είναι το μάθημα που μιλάει για τους αριθμούς, τα σχήματα και τις πράξεις.

♦ Ο **μαθηματικός** είναι ο δάσκαλος που διδάσκει μαθηματικά.

🎵 μα-θη-μα-τι-κά **Δες αριθμητική**

μαϊμού [η] ουσιαστικό (μαϊμούδες)

✓ Η **μαϊμού** είναι ένα τριχωτό ζώο με μακριά ουρά. Ζει στις ζεστές χώρες και πηδάει από δέντρο σε δέντρο.

🎵 μαϊ-μού **Δες κλουβί**

μαϊντανός [ο] ουσιαστικό (μαϊντανοί)

✓ Ο **μαϊντανός** είναι ένα φυτό με δυνατό άρωμα που το χρησιμοποιούμε στη μαγειρική.

✓ Λέμε ότι κάποιος είναι **μαϊντανός**, όταν ανακατεύεται παντού.

♫ μαϊ-ντα-νός

μακαρόνι [το] ουσιαστικό (μακαρόνια)

☑ Τα **μακαρόνια** είναι συνήθως μακριά και λεπτά ζυμαρικά.

◇ Η **μακαρονάδα** είναι το φαγητό που φτιάχνεις από μακαρόνια.

♫ μα-κα-ρό-νι

μακιγιάζ [το] ουσιαστικό

☑ Το **μακιγιάζ** είναι το βάψιμο του προσώπου με **ρουζ**, **κραγιόν** κι άλλα καλλυντικά. ✍ *Η κυρία Μαργαρίτα πρόσεξε πολύ το μακιγιάζ της, επειδή ήθελε να δείχνει όμορφη στο πάρτι.*

♫ μα-κι-γιά-ζ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μακραίνω ρήμα (μάκρυνα, θα μακρύνω)

☑ Όταν **μακραίνεις** κάτι, το κάνεις πιο μακρύ. ✍ *«Η φούστα σου είναι κοντή και πρέπει να τη μακρύνεις λιγάκι» είπε η θεία Έλλη στην Αλίκη.*

✓ Όταν τα μαλλιά σου **μακραίνουν**, γίνονται πιο μακριά. ● κονταίνω

◇ **μακριά, μακρινός, μακρύς**

♫ μα-κραι-νω

μακριά επίρρημα

☑ Όταν κάτι είναι **μακριά**, είναι σε μεγάλη απόσταση από σένα.

✍ *Ο θείος Τάκης μένει μακριά από τον Κώστα και την Αθηνά. Μένει στην Κρήτη.* ● κοντά ◇ Καθετί που βρίσκεται **μακριά**, είναι **μακρινό**.

♫ μα-κραι-ά

μακρινός, μακρινή, μακρινό επίθετο (μακρινοί, μακρινές, μακρινά) → μακριά

μακρύς, μακριά, μακρύ επίθετο (μακριοί, μακριές, μακριά)

☑ Όταν κάτι είναι **μακρύ**, η απόσταση από την αρχή μέχρι και το τέλος του είναι μεγάλη. ✍ *Τα μαλλιά της Αλίκης είναι πολύ μακριά και φτάνουν μέχρι τη μέση της.* ● κοντός

✓ Ένα **μακρύ** ταξίδι, είναι ένα ταξίδι που κρατάει πολύ.

◇ **μακρόστενος** ♫ μα-κρι-νός

μαλακός, μαλακιά/μαλακή, μαλακό επίθετο (μαλακοί, μαλακίες, μαλακά)

☑ Όταν κάτι είναι **μαλακό**, μπορούμε να το πλάσουμε ή να το λυγίσουμε εύκολα. ✍ *Στην Αθηνά αρέσει η πλαστελίνη, γιατί είναι μαλακή και της δίνει ό,τι σχήμα θέλει.* ● σκληρός

✓ Όταν το ψωμί είναι **μαλακό**,

μπορούμε να το κόψουμε και να το φάμε εύκολα. ● ξερός

✓ Όταν ένα ύφασμα είναι **μαλακό**, είναι απαλό. ◇ Η φρυγανιά

μαλακώνει, όταν τη βουτάς στο γάλα, γίνεται δηλαδή πιο μαλακιά. Η κρέμα **μαλακώνει** τα χέρια, δηλαδή τα κάνει μαλακά. ♫ μα-λα-κός

μαλλί [το] ουσιαστικό (μαλλιά)

☑ Το **μαλλί** είναι το μαλακό τρίχωμα που έχουν τα πρόβατα. Με το **μαλλί** φτιάχνουμε μάλλινα υφάσματα και πλεχτά.

✓ **Μαλλιά** είναι οι τρίχες που έχεις στο κεφάλι σου. ◇ Το **μαλλί της**

γριάς είναι γλυκό από καμένη ζάχαρη. Όταν κάποιος είναι **μαλλιάρος**, έχει πολύ μαλλί.

Μία **μάλλινη** μπλούζα είναι μία μπλούζα φτιαγμένη από μαλλί. Όταν

μαλλιοτραβίσεις με κάποιον, μαλώνετε πολύ. ♫ μαλ-λί

✍ 'το σώμα μας'

μαλλιά [τα] ουσιαστικό → μαλλί

μαλλιοτραβιέμαι ρήμα
(μαλλιοτραβήχτηκα, θα μαλλιοτραβηχτώ)
→ μαλλί

μαλώνω ρήμα (μάλωσα, θα μαλώσω)

✓ Όταν **μαλώνεις** με κάποιον, καβγαδίζεις μαζί του. *✍ Η Ροζαλία **μαλώνει** συχνά με το σκύλο του κυρίου Μιχάλη.*

✓ Όταν **μαλώνεις** κάποιον, του μιλάς αυστηρά για να διορθώσει το λάθος που έκανε. *✍ Η δασκάλα **μάλωσε** την Αθηνά, επειδή μιλούσε συνεχώς και δεν πρόσεχε στο μάθημα.*

♫ μα-λώ-νω

μαμά [η] ουσιαστικό (μαμάδες)

✓ Η **μαμά** σου είναι η γυναίκα που σε γέννησε. *✍ Η **μαμά** της Αθηνάς είναι η κυρία Μαργαρίτα. Η **μαμά** και ο **μπαμπάς** σου είναι οι γονείς σου.*

○ μάνα, μητέρα ♫ μα-μά

μάνα [η] ουσιαστικό (μάνες, μανάδες)

→ μαμά

μανάβης [ο], **μανάβισσα** [η] ουσιαστικό
(μανάβηδες, μανάβισσες)

✓ Ο **μανάβης** πουλάει φρούτα και λαχανικά. *✍ Το **μανάβικο** είναι το μαγαζί.*

του μανάβη

♫ μα-νά-βης

μανάβικο [το] ουσιαστικό (μανάβικα)

→ μανάβης

μανίκι [το] ουσιαστικό (μανίκια)

✓ Το **μανίκι** ενός ρούχου καλύπτει το χέρι ή μέρος του χεριού.

✦ Μία **κοντομάνικη** μπλούζα είναι μία μπλούζα με κοντά μανίκια.

♫ μα-νί-κι

μανιτάρι [το] ουσιαστικό (μανιτάρια)

✓ Το **μανιτάρι** είναι ένα φυτό που μοιάζει με μικρή ομπρέλα και φυτρώνει ανάμεσα στα χόρτα.

♫ μα-νι-τά-ρι

μαντάρα [η] ουσιαστικό

✓ Όταν τα κάνεις **μαντάρα**, τα φέρνεις όλα άνω κάτω.

*✍ Η Ροζαλία κλείστηκε για δύο μέρες στο σπίτι και τα έκανε όλα **μαντάρα**.*

♫ μα-ντά-ρα

μανταρίνι [το] ουσιαστικό (μανταρίνια)

✓ Το **μανταρίνι** είναι φρούτο που μοιάζει με μικρό πορτοκάλι. Η φλούδα του είναι πιο μαλακή απ' αυτή του πορτοκαλιού. *✦ Το δέντρο που κάνει μανταρίνια, είναι η **μανταρινιά**.*

♫ μα-ντα-ρί-νι

μαντεύω ρήμα (μάντεψα, θα μαντέψω)

✓ Όταν **μαντεύεις** κάτι, ξέρεις τι είναι χωρίς να έχεις όλες τις πληροφορίες που χρειάζεσαι. Όταν **μαντεύεις** το μέλλον, ξέρεις τι θα γίνει αργότερα.

*✍ Ο Κώστας κάθε Χριστούγεννα **μαντεύει** τι δώρο θα του κάνουν ο κύριος Γιάννης και η κυρία Μαργαρίτα.*

✦ Το αρχαίο **μαντείο** των Δελφών μάντευε τι θα γίνει στο μέλλον. Ένας

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μάντης μαντεύει το μέλλον.

♫ μα-ντεύ-ω

μάντης [ο], **μάνπισσα** [η] ουσιαστικό (μάντες, μάνπισσες) → μαντεύω

μαντίλα [η] ουσιαστικό (μαντίλες)

☑ Η **μαντίλα** είναι ένα μαντίλι για να καλύπτουν οι γυναίκες το κεφάλι και το λαιμό τους. ✍ «Οι γιαγιάδες στα χωριά φορούν **μαντίλα** στο κεφάλι τους» λέει ο θεός Αλέκος.

◇ **μαντίλι**

♫ μα-ντί-λα

μαντίλι [το] ουσιαστικό (μαντίλια)

☑ Το **μαντίλι** είναι ένα συνήθως μικρό τετράγωνο κομμάτι ύφασμα που το χρησιμοποιούμε για να σκουπίζουμε το πρόσωπό μας ή τη μύτη μας.

✓ **Μαντίλι** λέμε κι ένα συνήθως τετράγωνο λεπτό κομμάτι ύφασμα που το φοράνε οι γυναίκες στο λαιμό.

◇ **μαντίλα** ♫ μα-ντί-λι

μάντρα [η] ουσιαστικό (μάντρες)

☑ Η **μάντρα** είναι ένα ανοιχτό μέρος με φράχτη ή τοίχο γύρω γύρω. Εκεί μπορείς να δεις και ν' αγοράσεις διάφορα πράγματα. ✍ *Ο κύριος Δημήτρης αγόρασε το αυτοκίνητό του από μία **μάντρα** αυτοκινήτων.*

◇ **μαντρότοιχος** ♫ μά-ντρα

μαντρί [το] ουσιαστικό (μαντριά)

☑ Το **μαντρί** είναι ένας κλειστός χώρος με φράχτη όπου κοιμούνται τα πρόβατα ή τα κατσίκια. ○ σάνη

◇ **μάντρα** ♫ μα-ντρί

μαξιλάρι [το] ουσιαστικό (μαξιάρια)

☑ Στο **μαξιλάρι** ακουμπάς το κεφάλι σου όταν κοιμάσαι. ✍ *Το **μαξιλάρι** της Αθηνάς είναι μαλακό και γεμισμένο με πούπουλα.* ◇ Η

μαξιλαροθήκη είναι η θήκη όπου μπαίνει το μαξιλάρι. ♫ μα-ξι-λά-ρι

μαραγκός [ο] ουσιαστικό (μαραγκοί)

☑ Ο **μαραγκός** φτιάχνει έπιπλα και άλλα ξύλινα αντικείμενα.

✍ *Ο μπαρμπα-Τζεπέτο ήταν **μαραγκός** κι έφτιαξε τον Πινόκιο από ξύλο.* ○ ξυλουργός ♫ μα-ρα-γκός

μαραίνω, μαραίνομαι ρήμα (μάρανα, θα μαράνω)

☑ Όταν ένα φυτό **μαραίνεται**, χάνει το χρώμα και τη ζωντάνια του.

✓ Η παγωνιά **μαραίνει** τα λουλουδία.

✓ Λες «Αυτό με **μάρανε**» για κάτι που δε σου είναι απαραίτητο.

◇ Όταν είσαι **μαραμένος**, είσαι στενοχωρημένος. ♫ μα-ραί-νω

μαργαρίτα [η] ουσιαστικό (μαργαρίτες)

☑ Η **μαργαρίτα** είναι ένα λουλουδι με άσπρα πέταλα και κίτρινο στο κέντρο.

♫ μαρ-γα-ρί-τα **Δες μαδώ**

μαργαριτάρι [το] ουσιαστικό

(μαργαριτάρια)

☑ Το **μαργαριτάρι** είναι στρογγυλό και το βρίσκουμε μέσα σε κάποια όστρακα. ◇ Με το

μαργαριτάρι φτιάχνουμε **μαργαριταρένια** κοσμήματα.

♫ μαρ-γα-ρι-τά-ρι

μαριονέτα [η] ουσιαστικό (μαριονέτες)

☑ Η **μαριονέτα** είναι μία ξύλινη κούκλα

που την
κουνάς
μ' ένα σκοινί.
♫ μα-ριο-νέ-τα

◇ Η **μαρουλοσαλάτα** είναι μία σαλάτα με μαρούλι.
♫ μα-ρού-λι

μάρτυρας [ο], [η] ουσιαστικό
(μάρτυρες) → μαρτυρώ

μαρτυριάρης, μαρτυριάρα,
μαρτυριάρικο επίθετο (μαρτυριάρηδες,
μαρτυριάρες, μαρτυριάρικα) → μαρτυρώ

μαρτύριο [το] ουσιαστικό (μαρτύρια)
→ μαρτυρώ

μαρτυρώ και μαρτυράω ρήμα
(μαρτύρησα, θα μαρτυρήσω)
✓ Όταν **μαρτυράς** ένα μυστικό, το φανερώνεις. ✍ *Η Αθηνά δεν κρατάει μυστικό. Τα μαρτυράει όλα στον Κώστα. Είναι μαρτυριάρα.*
✓ Όταν **μαρτυράς**, βασανίζεσαι και ταλαιπωρείσαι πολύ. ✍ *Η βαλίτσα ήταν πολύ βαριά και η κυρία Μαργαρίτα μαρτύρησε να τη σηκώσει. Ήταν μαρτύριο γι' αυτήν.* ◇ Ο **μάρτυρας** σ' ένα δικαστήριο δίνει πληροφορίες για μία δίκη. **μαρτυριάρης, μαρτύριο**
♫ μαρ-τυ-ρώ

μάρκα [η] ουσιαστικό (μάρκες)
✓ Η **μάρκα** είναι το όνομα μίας εταιρείας που έχει κάποια προϊόντα.
✍ *Η Μερσεντές είναι μία ακριβή μάρκα αυτοκινήτων.*
✓ Όταν κάποιος αγοράζει **μάρκες**, αγοράζει ακριβά ρούχα από γνωστούς σχεδιαστές. ♫ μάρ-κα

μάρμαρο [το] ουσιαστικό (μάρμαρα)
✓ Το **μάρμαρο** είναι ένα άσπρο πέτρωμα. Από αυτό φτιάχνουμε σπίτια και αγάλματα.
✍ *Ο Παρθενώνας είναι φτιαγμένος από μάρμαρο.*
✓ Λέμε ότι μένεις **μάρμαρο**, όταν μένεις ακίνητος, όπως ένα άγαλμα.
◇ Όταν κάτι είναι **μαρμάρينو**, είναι φτιαγμένο από μάρμαρο.
♫ μάρ-μα-ρο

μαρμελάδα [η] ουσιαστικό
(μαρμελάδες)
✓ Η **μαρμελάδα** είναι λιωμένα φρούτα, βρασμένα με ζάχαρη.
✍ *Κάθε πρωί ο Κώστας τρώει μία φέτα με βούτυρο και μαρμελάδα ροδάκινο.* ♫ μαρ-με-λά-δα

μαρούλι [το] ουσιαστικό (μαρούλια)
✓ Το **μαρούλι** είναι ένα λαχανικό με πράσινα φύλλα. Με το **μαρούλι** φτιάχνεις σαλάτες.
✍ *«Τα λαγουδάκια τρώνε μαρούλι.*

μάσκα [η] ουσιαστικό (μάσκες)
✓ Με τη **μάσκα** καλύπτεις το πρόσωπό σου για να μη σε γνωρίζουν. Η **μάσκα** έχει τρύπες στα μάτια για να βλέπεις. **Μάσκα** φορούν και οι γιατροί, όταν κάνουν εγχειρήσεις για να προστατεύονται από τα μικρόβια.
✓ Η **μάσκα** μαλλιών είναι μία κρέμα που μαλακώνει τα μαλλιά.
◇ **Μασκαράς** είναι αυτός που φοράει

μάσκα και ντύνεται καρναβάλι. Όταν **μασκαρεύεσαι** ή όταν πας σ' ένα **μασκέ** πάρτι, φοράς μάσκα και ντύνεσαι καρναβάλι.

♫ μά-σκα

μασκαράς [ο] ουσιαστικό (μασκαράδες)
→ μάσκα

μασκαρεύομαι ρήμα (μασκαρεύηκα, θα μασκαρευτώ) → μάσκα

μασκότ [η] ουσιαστικό
☑ Οι **μασκότ** των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας του 2004 ήταν ο Φοίβος και η Αθηνά. Ήταν τα σύμβολα των αγώνων. ♫ μα-σκότ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μασουλώ και **μασουλάω, μασουλιέμαι** ρήμα (μασουλήσα, θα μασουλήσω)
☑ Όταν **μασουλάς** κάτι, το μασάς αργά και για πολλή ώρα με κλειστό το στόμα σου.
✍ Εδώ και μισή ώρα η Αθηνά **μασουλάει** πατατάκια μπροστά στην τηλεόραση.
♦ **μασουλήμα** ♫ μα-σου-λώ

μαστίγιο [το] ουσιαστικό (μαστίγια)
☑ Το **μαστίγιο** είναι ένα δερμάτινο λουρί. Μ' αυτό χτυπούν τα ζώα ή τους ανθρώπους.
✍ Οι **θηριοδαμαστές** χτυπούν τα

λιοντάρια στο τσίρκο με το μαστίγιο.
♦ Όταν κάποιος **μαστιγώνει** ένα ζώο, το χτυπάει με το μαστίγιο.
♫ μα-στί-γι-ο

μαστιγώνω, μαστιγώνομαι ρήμα (μαστίγωσα, θα μαστιγώσω) → μαστίγιο

μαστίχα [η] ουσιαστικό (μαστίχες)
☑ Η **μαστίχα** έχει ωραίο άρωμα και γεύση, και τη μασάς χωρίς να την καταπίνεις. ✍ Η Αθηνά **μασάει μαστίχα** μετά το φαγητό για να καθαρίζουν τα δόντια της. ○ τσίχλα
♫ μα-στί-χα

μάστορας [ο], **μαστόρισσα** η ουσιαστικό (μάστορες, μαστόρισσες)
☑ Ο **μάστορας** είναι ένας τεχνίτης. Ο υδραυλικός και ο ξυλουργός είναι **μάστορες**.
✓ **Μάστορα** λέμε και το χτίστη.
♦ Όταν **μαστορεύεις**, κατασκευάζεις ή επιδιορθώνεις κάτι.
♫ μά-στο-ρας

μαστορεύω, μαστορεύομαι ρήμα (μαστόρεψα, θα μαστορέψω)
→ μάστορας

μασχάλη [η] ουσιαστικό (μασχάλες)
☑ Η **μασχάλη** ενώνει τη μέσα μεριά του χεριού με το υπόλοιπο σώμα σου.
♫ μα-σχά-λη ✍ 'το σώμα μας'

μασώ και **μασάω, μασιέμαι** ρήμα (μάσησα, θα μασήσω)
☑ Όταν **μασάς** κάτι που τρώγεται, το δαγκώνεις και το κάνεις με τα δόντια σου κομματάκια για να το καταπιείς.
✓ Όταν **μασάς** τσίχλα, τη δαγκώνεις συνέχεια με τα δόντια σου χωρίς να την καταπίνεις. ♦ **μάσημα** ♫ μα-σώ

μάτι [το] ουσιαστικό (μάτια)

☑ Με τα **μάτια** σου βλέπεις.
 ✓ Στο **μάτι** της κουζίνας ακουμπάς τις κατσαρόλες για να μαγειρέψεις.
 ✓ Τηγανίζεις αυγά **μάτια** χωρίς ν' ανακατέψεις το **ασπράδι** με τον **κρόκο**.

✓ Λέμε ότι έχεις τα **μάτια** σου δεκατέσσερα, όταν προσέχεις πολύ. Ακόμη λέμε ότι κοιτάς κάποιον με μισό **μάτι**, όταν δεν τον συμπαθείς.

◆ Όταν κοιτάς κάποιον ή κάτι με τα **μάτια** σου, του ρίχνεις μία **ματιά**.
 Όταν **ματιάζεις** κάποιον, τον κοιτάζεις με ζήλια ή με κακία.
 🎵 μά-τι 🎸 'το σώμα μας'

ματιά [η] ουσιαστικό (μαπιές) → μάτι

ματιάζω ρήμα (μάπασα, θα μαπιάσω)
 → μάτι

ματς [το] ουσιαστικό

☑ Το **ματς** είναι ένας αγώνας ποδοσφαίρου ανάμεσα σε δύο ομάδες. 🎸 *Ο Κώστας και ο Νίκος παρακολούθησαν στην τηλεόραση το **ματς** Άρης-ΠΑΟΚ.* 🎵 ματς

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ματσάκι [το] ουσιαστικό (ματσάκια)

☑ Το **ματσάκι** είναι ένα σύνολο από ίδια πράγματα, δεμένα μαζί.
 🎸 *Η κυρία Μαργαρίτα αγόρασε από τη λαϊκή ένα **ματσάκι** κρεμμυδάκια.*
 🎵 μα-τσά-κι

ματώνω ρήμα (μάτωσα, θα ματώσω)

☑ Όταν ένα μέρος του σώματός σου **ματώνει**, τρέχει απ' αυτό αίμα.
 🎸 *Η Αθηνά έτρεχε με το ποδήλατο κι έπεσε κάτω. Η μύτη της **μάτωσε** κι*

έγινε κόκκινη.

✓ Η Ροζαλία γρατσούνισε τον Κώστα και του **μάτωσε** το χέρι. Το έκανε να τρέχει αίμα. 🎵 μα-τώ-νω

μαυρίζω ρήμα (μαύρισα, θα μαυρίσω)
 → μαύρος

μαύρισμα [το] ουσιαστικό (μαυρίσματα)
 → μαύρος

μαύρος, μαύρη, μαύρο επίθετο (μαύροι, μαύρες, μαύρα)

☑ Όταν κάτι είναι **μαύρο**, έχει το σκοτεινό χρώμα της νύχτας.
 ✓ Όταν κάποιος είναι **μαύρος**, έχει **μαύρο** δέρμα.

✓ Λέμε ότι τα χέρια μας είναι **μαύρα**, όταν είναι βρόμικα. Ακόμη λέμε ότι κάποιος γίνεται **μαύρος** από τον ήλιο, όταν παίρνει χρώμα το καλοκαίρι.

● άσπρος ◆ Όταν **μαυρίζεις**, γίνεσαι **μαύρος** από τον ήλιο.
 ● ασπρίζω ◆ Το **μαύρισμα** είναι το χρώμα που παίρνεις από τον ήλιο. Το **μαύρο** είναι το σκοτεινό χρώμα της νύχτας. ● άσπρο, λευκό
 🎵 μαύ-ρος 🎸 'τα χρώματα'

μαχαίρι [το] ουσιαστικό (μαχαίρια)

☑ Το **μαχαίρι** είναι ένα εργαλείο με κοφτερή λεπίδα για να κόβεις πράγματα. 🎸 *Ο κύριος Γιάννης πήρε το **μαχαίρι** για να κόψει ψωμί.*
 ✓ Λέμε ότι όταν πιέζεις κάποιον, του βάζεις το **μαχαίρι** στο λαιμό. Ακόμη όταν είσαι μαλωμένος με κάποιον, λέμε ότι είσαστε στα **μαχαίρια** μεταξύ σας.

◆ Τα **μαχαιροπίρουνα** είναι τα μαχαίρια, τα κουτάλια και τα πιρούνια που χρησιμοποιείς στο τραπέζι για να φας. 🎵 μα-χαί-ρι 🎸 'η κουζίνα'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μαχαιροπίρουνα, τα ουσιαστικό
→ μαχαίρι

μάχη [η] ουσιαστικό (μάχες)

☑ Η **μάχη** είναι μία μεγάλη σύγκρουση δύο στρατών, όταν γίνεται πόλεμος.

✓ **Μάχη** λέμε και τον αγώνα ανάμεσα σε δύο άτομα ή σε δύο ομάδες για το ποιος θα νικήσει.

✍ *Ο Κώστας και η Αθηνά έδωσαν μάχη για το ποιος θα φάει το γλυκό.*
🎵 μά-χη

μεγάλος, **μεγάλη**, **μεγάλο** επίθετο (μεγάλοι, μεγάλες, μεγάλα)

☑ Όταν κάτι είναι **μεγάλο**, το μέγεθός του είναι πάνω από το κανονικό. ✍ *Η τσάντα της Αθηνάς είναι **μεγάλη** και χωράει πολλά βιβλία.*

✓ Όταν κάποιος είναι **μεγάλος** στην ηλικία, έχει περισσότερα χρόνια από σένα.

✓ (σαν ουσιαστικό) «Οι **μεγάλοι** μάς συμβουλεύουν για το καλό μας» είπε ο Νίκος στην Ελένη.

✓ Όταν ένας πολιτισμός είναι **μεγάλος**, είναι πολύ σπουδαίος.

● μικρός ✦ Όταν κάποιος είναι **μεγαλύτερος** από σένα, είναι πιο **μεγάλος**.

● μικρότερος Όταν **μεγαλώνεις**, γίνεσαι πιο **μεγάλος**.

● μικραίνω 🎵 με-γά-λος
✍ 'αντίθετα'

μεγαλώνω ρήμα (μεγάλωσα, θα μεγαλώσω) → μέγανος

μέγεθος [το] ουσιαστικό (μεγέθη)

☑ Το **μέγεθος** μάς δείχνει πόσο μικρό ή μεγάλο είναι κάτι.

✍ *Το πιατάκι του καφέ έχει πιο μικρό **μέγεθος** από ένα πιάτο σούπας.*

✓ Στα ρούχα ή τα παπούτσια το **μέγεθος** είναι το νούμερο που φοράς. ✍ «*Τι **μέγεθος** ρούχα φοράει ο θεός Αλέκος;*» ρώτησε η Αθηνά.
○ νούμερο 🎵 μέ-γε-θος

μέδουσα [η] ουσιαστικό (μέδουσες)

☑ Η **μέδουσα** είναι ένα ζώο της θάλασσας που το σώμα της μοιάζει με ομπρέλα. Αν σ' ακουμπήσει μία **μέδουσα**, το δέρμα σου κοκκινίζει και νιώθεις φαγούρα. ○ τσούχτρα
🎵 μέ-δου-σα ✍ 'η θάλασσα'

μεζές [ο] ουσιαστικό (μεζέδες)

☑ Οι **μεζέδες** είναι μικρά κομματάκια φαγητού με δυνατή, **πικάντικη** γεύση.
✍ *Ο κύριος Γιάννης ετοίμασε **μεζέδες** για ούζο και κάλεσε τους φίλους του να φάνε **μαζί**.* 🎵 με-ζές

μεζούρα [η] ουσιαστικό (μεζούρες)

☑ Η **μεζούρα** είναι μία ταινία με αριθμούς για να μετράς το μήκος.

✍ *Η **μοδίστρα** πήρε τα **μέτρα** της κυρίας **Μαργαρίτας** με τη **μεζούρα** για να της **ράψει** μία **φούστα**.*

✓ Η **μεζούρα** είναι κι ένα μικρό δοχείο για να μετράς τα υγρά και τα στερεά. ✍ *Για να **φτιάξει** **φύλλο** **πίτας**, η κυρία **Μαργαρίτα** **ανακάτεψε** **έξι** **μεζούρες** **αλεύρι** με λίγο νερό και λίγο λάδι.*

🎵 με-ζού-ρα

μέθοδος [η] ουσιαστικό (μέθοδοι)

☑ Η **μέθοδος** είναι ένας τρόπος για να κάνεις κάτι. ✍ «*Η **καλύτερη** **μέθοδος** για ν' **αδυνατίσεις** είναι να **τρως** λίγο και **συχνά**» είπε ο γιατρός στο θείο Αλέκο.* 🎵 μέ-θο-δος

μεθυσμένος, μεθυσμένη, μεθυσμένο

μετοχή (μεθυσμένοι, μεθυσμένες, μεθυσμένα) → μεθύω

μεθύω και μεθάω ρήμα (μέθυσσα, θα μεθύσω)

☑ Όταν μεθάς, ζαλίζεσαι από το πολύ κρασί.

✓ Όταν μεθάς από χαρά, είσαι πολύ χαρούμενος. *♦* Όταν είσαι μεθυσμένος, έχεις μεθύσει από το πολύ κρασί. *♪* με-θύω

μείγμα [το] ουσιαστικό (μείγματα)

☑ Όταν φτιάχνεις ένα μείγμα, βάζεις πολλά πράγματα μαζί και τ' ανακατεύεις. *✍* Η κυρία Μαργαρίτα ήθελε να φτιάξει κέικ. Ανακάτεψε λοιπόν αυγά, ζάχαρη, βούτυρο κι αλεύρι κι έριξε το μείγμα σ' ένα ταψί. *♪* μείγ-μα

μειονέκτημα [το] ουσιαστικό (μειονεκτήματα)

☑ Όταν κάτι έχει μειονεκτήματα, έχει ελαττώματα ή του λείπει κάτι. *✍* Το πιο μεγάλο μειονέκτημα του κυρίου Μιχάλη είναι ότι θυμώνει εύκολα. ● πλεονέκτημα *♪* μει-ο-νέ-κτη-μα

μειώνω ρήμα (μειώσα, θα μειώσω)

☑ Όταν μειώνεις κάτι, το κάνεις πιο λίγο ή πιο μικρό. *✍* «Αν θέλεις ν' αδυνατίσεις, πρέπει να μειώσεις το φαγητό» είπε ο γιατρός στο θείο Αλέκο. ○ μικραίνω, λιγοστεύω ● αυξάνω
✓ Όταν μειώνεις κάποιον, τον προσβάλλεις και τον υποτιμάς. *✍* Ο Κώστας μείωσε την Αθηνά, όταν της είπε πως δε ζωγραφίζει τόσο ωραία όσο η θεία Κατερίνα. *♪* μει-ώ-νω

μελαγχολικός, μελαγχολική,

μελαγχολικό επίθετο (μελαγχολικοί, μελαγχολικές, μελαγχολικά)

☑ Όταν είσαι μελαγχολικός, νιώθεις θλίψη για κάτι. *✍* Σήμερα η Αθηνά είναι μελαγχολική, επειδή αύριο θα κλείσουν τα σχολεία και θα χάσει τους συμμαθητές της.

○ στενοχωρημένος ● χαρούμενος

✓ Όταν κάτι είναι μελαγχολικό, σου προκαλεί θλίψη.

✍ Όταν βρέχει, ο καιρός είναι μελαγχολικός. *♪* με-λαγ-χο-λι-κός

μελάνι [το] ουσιαστικό (μελάνια)

☑ Το μελάνι είναι το μαύρο υγρό που βγάζει η σουπιά και το χταπόδι για να θολώνει το νερό.

✓ Μελάνι είναι και το σκούρο υγρό που βάζουμε στα στίλο ή στους εκτυπωτές για να γράφουμε.

♪ με-λά-νι

μελαχρινός, μελαχρινή, μελαχρινό

επίθετο (μελαχρινοί, μελαχρινές, μελαχρινά)

☑ Όταν κάποιος είναι μελαχρινός, έχει μαύρα μαλλιά και σκούρο δέρμα.

♪ με-λα-χρι-νός

μελετώ και μελετάω ρήμα (μελέτησα, θα μελετήσω)

☑ Όταν μελετάς κάτι, το διαβάξεις προσεκτικά και προσπαθείς να το καταλάβεις ή να το μάθεις.

✍ Η Αλίκη μελετά τα μαθήματά της δύο ώρες τη μέρα. *♪* με-λε-τώ

μέλι [το] ουσιαστικό

☑ Το μέλι είναι το παχύ και πολύ γλυκό υγρό που φτιάχνουν οι μέλισσες στην κυψέλη. *✍* Η Αθηνά τρώει το πρωί μία φέτα με βούτυρο και μέλι.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

✓ Λέμε ότι τα περνάς **μέλι** γάλα με κάποιον, όταν τα περνάτε πολύ καλά. Όταν λέμε ότι τα λόγια σου είναι **μέλι**, εννοούμε ότι είναι πολύ γλυκά και ευχάριστα. **◇ Ο μήνας του μέλιτος είναι το ταξίδι που κάνει ένα παντρεμένο ζευγάρι μετά το γάμο του.** 🎵 μέ-λι

μέλισσα [η] ουσιαστικό (μέλισσες)
 ✓ Η **μέλισσα** είναι ένα έντομο που φτιάχνει μέλι και κερί. Οι **μέλισσες** φτιάχνουν το μέλι τους μέσα στην κυψέλη.
 🎵 μέ-λι-σ-σα

μελιτζάνα [η] ουσιαστικό (μελιτζάνες)
 ✓ Η **μελιτζάνα** είναι ένα μοβ μακρουλό λαχανικό που τρώγεται μαγειρεμένο. *🍷 Η κυρία Μαργαρίτα μαγείρεψε παπουτσάκια, δηλαδή μελιτζάνες γεμιστές με κιμά και κρεμμύδι.*
 ✓ Κοροϊδευτικά λέμε ότι μία μεγάλη μύτη μοιάζει με **μελιτζάνα**.
 🎵 με-λι-τζά-να

μέλλον [το] ουσιαστικό
 ✓ Το **μέλλον** είναι ο χρόνος που θα έρθει. *🍷 Η κυρία Μαργαρίτα λέει ότι στο μέλλον θα κάνει περισσότερα ταξίδια απ' ό,τι τώρα.* ● παρελθόν
 🎵 μέλ-λον

- Είμαι πολύ γλυκό. Ποιο είμαι;

μέλος [το] ουσιαστικό (μέλη)
 ✓ **Μέλος** μίας ομάδας είναι κάποιος που ανήκει ή συμμετέχει σ' αυτή. *🍷 Ο κύριος Δημήτρης είναι μέλος του συλλόγου «Οι φίλοι των ζώων».*
 ✓ **Μέλη** λέμε και τα μέρη του σώματος των ανθρώπων και των ζώων. 🎵 μέ-λος

μεμβράνη [η] ουσιαστικό (μεμβράνες)
 ✓ Τα δάχτυλα της πάπιας είναι ενωμένα μ' ένα λεπτό δέρμα, τη **μεμβράνη**.
 ✓ Με **μεμβράνη** τυλίγουμε μερικά τρόφιμα. *🍷 Η κυρία Μαργαρίτα τύλιξε το σάντουιτς του Κώστα στη μεμβράνη για να το πάρει στο σχολείο.* 🎵 μεμ-βρά-νη

μενού [το] ουσιαστικό
 ✓ Το **μενού** είναι ο κατάλογος με τα φαγητά που έχει ένα εστιατόριο.
 ✓ **Μενού** είναι και το σύνολο των φαγητών που περιέχει ένα γεύμα.
🍷 «Το μενού για σήμερα το μεσημέρι έχει ψητό ψάρι, σαλάτα και παγωτό» είτε η κυρία Μαργαρίτα στα παιδιά.
 🎵 με-νού
 -Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μέντα [η] ουσιαστικό (μέντες)
 ✓ Η **μέντα** είναι ένα φυτό με αρωματικά φύλλα. Με γεύση **μέντας** φτιάχνουμε μαστίχες, καραμέλες και ποτά. 🎵 μέ-ντα

μένω ρήμα (έμεινα, θα μείνω)
 ✓ Όταν **μένεις** κάπου, κατοικείς εκεί για πάντα ή για λίγο.
🍷 Η Αθηνά και ο Κώστας μένουν μόνιμα στην Αθήνα. Ο θεός Τάκης

πάλι ταξιδεύει πολύ και **μένει** συχνά σε ξενοδοχεία.

- ✓ Τα μαγαζιά **μένουν** κλειστά τις Κυριακές στην Ελλάδα.
 - ✓ Όταν ένας λεκές **μένει** στο ρούχο, εξακολουθεί να υπάρχει και μετά το πλύσιμο. ● φεύγω
 - ✓ Όταν χαλάει το αυτοκίνητο, **μένουμε** στη μέση του δρόμου, δεν μπορούμε να προχωρήσουμε.
- 🎵 μέ-νω

μέρα και **ημέρα** [η] ουσιαστικό (μέρες, ημέρες)

- ☑ Κάθε πρωί ξεκινά μία καινούρια **ημέρα**. Μία ημέρα έχει 24 ώρες. Οι ημέρες της εβδομάδας είναι: Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο, Κυριακή.
 - ✓ **Μέρα** είναι όταν ο ήλιος είναι στον ουρανό, προτού δηλαδή νυχτώσει.
- 📖 *Η κυρία Μαργαρίτα δούλευε όλη μέρα και το βράδυ πήγε να βοηθήσει τη θεία Κατερίνα για τη γιορτή του θείου Σταμάτη.* 🎵 μέ-ρα
- 📖 'εποχές-οι μήνες-οι μέρες', 'η διάρκεια της μέρας'

μεράκι [το] ουσιαστικό (μεράκια)

- ☑ Το **μεράκι** είναι η πολύ μεγάλη επιθυμία σου για κάτι. 📖 *Ο Κώστας το έχει μεράκι να ταξιδέψει στο εξωτερικό.*
 - ✓ **Μεράκι** είναι και η αγάπη ή η φροντίδα σου για κάτι που σου αρέσει. 📖 *Η κυρία Μαργαρίτα έχει μεγάλο μεράκι για τα λουλούδια της.*
- 🎵 με-ρά-κι

μεριά [η] ουσιαστικό (μεριές)

- ☑ Η **μεριά** είναι η πλευρά ενός πράγματος. 📖 *Η μπλούζα του Νίκου είχε ξηλωθεί και ήταν από τη μία*

μεριά κοντή και από την άλλη μακριά.

- ✓ «Από ποια **μεριά** φυσάει ζεστός αέρας;» ρώτησε ο θείος Τάκης.
 - κατεύθυνση
 - ✓ Λες «Σε καλή **μεριά!**» σε κάποιον που μόλις έχει πάρει χρήματα.
- 🎵 με-ριά

μερίδα [η] ουσιαστικό (μερίδες)

- ☑ Η **μερίδα** είναι μία ποσότητα φαγητού. 📖 *Μετά την προπόνηση στο ποδόσφαιρο ο Κώστας πεινάει πολύ και τρώει δύο μερίδες φαγητό.*
- 🎵 με-ρί-δα

μέρος [το] ουσιαστικό (μέρη)

- ☑ Το **μέρος** είναι ένα σημείο ή ένας τόπος. 📖 *Σε ποιο μέρος της Αθήνας μένει η Αθηνά;*
 - ✓ **Μέρος** είναι και η χώρα ή η περιοχή.
- 📖 «Από ποιο μέρος είσαι;» ρώτησε η Αθηνά τον Ίγκλι. «Από την Αλβανία» απάντησε εκείνος.
- ✓ Το **μέρος** είναι και το τμήμα από ένα σύνολο.
- 📖 *Ο Κώστας έκοψε το ψωμί σε δύο ίσα μέρη.*
- 🎵 μέ-ρος

μέσα επίρρημα

- ☑ Τα ψάρια ήταν **μέσα** στη γυάλα και η Ροζαλία τα κοίταζε.
- 🎵 μέ-σα

μεσαίος, μεσαία, μεσαίο επίθετο

- (μεσαίοι, μεσαίες, μεσαία)
- ☑ «Πάτησε το **μεσαίο** από τα τρία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κουμπιά για ν' ανοίξει το ντιβιντί» είπε ο κύριος Γιάννης στην κυρία Μαργαρίτα. Πάτησε το κουμπί που βρίσκεται στη μέση.

✓ Ο Κώστας φοράει το **μεσαίο** μέγεθος στις μπλούζες, ενώ η Αθηνά το μικρό. Ο Κώστας φοράει ένα μέτριο μέγεθος στις μπλούζες, ούτε μεγάλο ούτε μικρό.

◇ **μέση, μέσο** με-σαί-ος

μεσάνυχτα [τα] ουσιαστικό

✓ Όταν έχουμε **μεσάνυχτα**, η ώρα είναι δώδεκα τη νύχτα.

◇ **νύχτα, μέση** με-σά-νυ-χτα

μέση [η] ουσιαστικό

✓ Η **μέση** είναι το στενό σημείο που ενώνει το πάνω με το κάτω μέρος του σώματός σου. Η ζώνη κρατάει το παντελόνι ή τη φούστα στη **μέση** σου.

✓ Όταν κόβεις κάτι στη **μέση**, το κόβεις σε δύο ίσα μέρη.

✓ Όταν κάτι γίνεται στη **μέση** του χρόνου, γίνεται στα μισά του, περίπου τον Ιούνιο.

✓ Όταν αφήνεις κάτι στη **μέση**, δεν το τελειώνεις. ◇ **μεσαιός, μέσο** μέ-ση 'το σώμα μας'

μεσημέρι [το] ουσιαστικό (μεσημέρια)

✓ Στις δώδεκα η ώρα έχουμε **μεσημέρι**, δηλαδή μέση της μέρας. Το **μεσημέρι** είναι μετά το πρωί και πριν το απόγευμα.

◇ Ο **μεσημεριανός** ύπνος είναι ο ύπνος του μεσημεριού. Το **μεσημεριανό** είναι το γεύμα που τρώμε το μεσημέρι.

- Μέσα στο όνομά μου μπορείς να βρεις τη λέξη νύχτα. Τι είμαι;

 με-ση-μέ-ρι

 'τη διάρκεια της ημέρας'

μέσο [το] ουσιαστικό (μέσα)

✓ Η κυρία Μαργαρίτα πληρώνεται στα **μέσα** του μήνα, δηλαδή στις δεκαπέντε του κάθε μήνα.

✓ Χρησιμοποιείς ένα **μέσο** για να πετύχεις το σκοπό σου.

 «Η ειλικρίνεια και η εμπιστοσύνη είναι τα καλύτερα **μέσα** για ν' αποκτήσεις φίλους» είπε η δασκάλα.

✓ Το λεωφορείο, το αυτοκίνητο και το τρένο είναι μεταφορικά **μέσα**.

◇ **μεσαιός, μέση** μέ-σο

μέσω επίρρημα

✓ Ο θεός Τάκης πέταξε από Αθήνα για Λονδίνο **μέσω** Ρώμης. Για να πάει στο Λονδίνο, πέρασε πρώτα από τη Ρώμη. μέ-σω

μεταδίδω, μεταδίδομαι ρήμα

(μετέδωσα, θα μεταδώσω)

✓ Όταν η τηλεόραση **μεταδίδει** ένα μήνυμα ή μία είδηση, τα ανακοινώνει.

✓ Όταν μία αρρώστια **μεταδίδεται**, περνάει εύκολα από άτομο σε άτομο.

Όταν μία φωτιά **μεταδίδεται**, προχωράει από ένα μέρος σ' ένα άλλο. ◇ Όταν κάτι **μεταδίδεται**,

γίνεται η **μετάδοσή** του.

 με-τα-δί-δω

μετακίνηση [η] ουσιαστικό

(μετακινήσεις) → μετακινώ

μετακινώ, μετακινούμαι ρήμα

(μετακίνησα, θα μετακινήσω)

✓ Όταν **μετακινείς** κάτι, το βάζεις σε άλλη θέση. Ο Κώστας **μετακίνησε** τον καναπέ για να πάρει το μπαλάκι

που ήταν από κάτω.

✓ Όταν **μετακινείσαι**, αλλάζεις θέση και πηγαίνεις από ένα σημείο σ' ένα άλλο. *✍ Η Αλίκη μετακινήθηκε στο πρώτο θρανίο για να βλέπει καλύτερα στον πίνακα.* **◇** Όταν μετακινείς κάτι, κάνεις μία **μετακίνηση**. **κινώ**
🎵 με-τα-κι-νώ

μετακομίζω *ρήμα* (μετακόμισα, θα μετακόμισω)

✓ Όταν **μετακομίζεις**, αλλάζεις σπίτι και μεταφέρεσαι από ένα σπίτι σ' ένα άλλο. Όταν **μετακομίζεις**, μπορεί ν' αλλάζεις και πόλη ή χώρα.
✍ Η οικογένεια του Ίγκλι μετακόμισε από την Αλβανία στην Ελλάδα.
◇ Όταν μετακομίζεις, κάνεις **μετακόμιση**. *🎵* με-τα-κο-μί-ζω

μετακόμιση [η] ουσιαστικό
(μετακομίσεις) → μετακομίζω

μετάλλιο [το] ουσιαστικό (μετάλλια)

✓ Το **μετάλλιο** είναι το μεταλλικό στρόγγυλο βραβείο που παίρνουν οι αθλητές όταν νικούν. Τα **μετάλλια** μπορεί να είναι χρυσά, αργυρά και χάλκινα. *✍ Η Ελλάδα κέρδισε πολλά μετάλλια στους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004.*
◇ **μέταλλο**
🎵 με-τάλ-λι-ο

μέταλλο [το] ουσιαστικό (μέταλλα)

✓ Το **μέταλλο** είναι ένα σκληρό και συνήθως λαμπερό υλικό, όπως το σίδηρο και το ατσάλι. Με τα **μέταλλα** φτιάχνουμε συνήθως εργαλεία, αυτοκίνητα και μηχανές. Με τα

πολύτιμα **μέταλλα**, όπως ο χρυσός και το ασήμι, φτιάχνουμε κοσμήματα.

◇ **μεταλλικός, μέταλλιο**
🎵 μέ-ταλ-λο

μεταμορφώνω, μεταμορφώνομαι *ρήμα* (μεταμόρφωσα, θα μεταμορφώσω)

✓ Όταν **μεταμορφώνεις** κάποιον, του αλλάζεις την εξωτερική εμφάνιση, τον κάνεις εντελώς διαφορετικό.
✍ Η Κίρκη μεταμόρφωσε τους συντρόφους του Οδυσσέα σε γουρούνια.

◇ Ο Οδυσσέας έμεινε έκπληκτος μ' αυτή τη **μεταμόρφωση**. **μορφή**
🎵 με-τα-μορ-φώ-νω

μεταμόρφωση [η] ουσιαστικό
(μεταμορφώσεις) → μεταμορφώνω

μεταμφιέζομαι *ρήμα*

(μεταμφιέστηκα, θα μεταμφιεστώ)

✓ Όταν **μεταμφιέζεσαι**, αλλάζεις το ντύσιμό σου για να μη σε αναγνωρίζουν. *✍ Στις Απόκριες η Αθηνά μεταμφιέστηκε πειρατής και κανένας δεν κατάλαβε ποια ήταν.*
 ○ μασκαρεύομαι **◇** Όταν **μεταμφιέζεσαι**, κάνεις μία **μεταμφίηση**. *🎵* με-ταμ-φι-έ-ζο-μαι

μεταμφίηση [η] ουσιαστικό

(μεταμφιέσεις) → μεταμφιέζομαι

μετανάστης [ο], μετανάστρια [η]

ουσιαστικό (μετανάστες, μετανάστριες)

✓ **Μετανάστης** είναι κάποιος που φεύγει από την πατρίδα του για να βρει δουλειά σ' άλλη χώρα.

✍ Οι γονείς του Ίγκλι είναι μετανάστες στην Ελλάδα από την Αλβανία. **◇** **μεταναστεύω**
🎵 με-τα-νά-στης

μετανιώνω ρήμα (μετάνιωσα, θα μετανιώσω)

- ☑ Όταν **μετανιώνεις** για κάτι, λυπάσαι που το έκανες. ✍ *Η Ελένη μετάνιωσε που μίλησε άσχημα στην Αθηνά και της ζήτησε συγνώμη.*
- ✓ Όταν το **μετανιώνεις**, αλλάζεις γνώμη. ✍ *Ο Ίγκλι το μετάνιωσε και σκέφτεται να μην πάει στην εκδρομή.*
- 🎵 με-τα-νι-ώ-νω

μετάξι [το] ουσιαστικό (μετάξια)

- ☑ Το **μετάξι** είναι ένα απαλό ύφασμα από κλωστή που φτιάχνουν οι κάμπιες που λέγονται **μεταξοσκώληκες**. ✍ *Η κυρία Μαργαρίτα φοράει στο λαϊμό της ένα μαντίλι από μετάξι.*
- ✓ Όταν κάτι είναι πολύ απαλό, λέμε πως είναι σαν **μετάξι**.
- ◇ Όταν κάτι είναι **μεταξένιο**, μοιάζει με μετάξι. Όταν κάτι είναι **μεταξωτό**, είναι φτιαγμένο από μετάξι.
- 🎵 με-τά-ξι

μεταξύ επίρρημα

- ☑ Η τάξη της Αθηνάς πήγε στο δημαρχείο **μεταξύ** του πρώτου και το δεύτερου διαλειμματος, δηλαδή μετά το πρώτο και πριν από το δεύτερο.
- ✓ Ο Κώστας και ο Νίκος είναι φίλοι. **Μεταξύ** τους υπάρχει μεγάλη φιλία.
- ανάμεσα 🎵 με-τα-ξύ

μεταχειρίζομαι ρήμα

- (μεταχειρίστηκα, θα μεταχειριστώ)
- ☑ Ο πατέρας του Νίκου είναι

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι

μηχανικός. Στη δουλειά του **μεταχειρίζεται** πολλά μηχανήματα. Χρησιμοποιεί πολλά μηχανήματα.

- ✓ «Δεν πρέπει να **μεταχειριζόμαστε** άσχημα τα ζώα» είπε η δασκάλα. Δεν πρέπει να τους φερόμαστε άσχημα, να έχουμε κακή συμπεριφορά.
- ◇ Όταν κάτι είναι **μεταχειρισμένο**, έχει χρησιμοποιηθεί και δεν είναι πια καινούριο.
- 🎵 με-τα-χει-ρί-ζο-μαι

μεταφέρω, μεταφέρομαι ρήμα (μετέφερα, θα μεταφέρω)

- ☑ Όταν **μεταφέρεις** κάτι, το μετακινείς και το πας κάπου που δεν είναι πολύ κοντά. ✍ *Ο Ίγκλι και οι γονείς του νοίκιασαν ένα φορτηγό για να **μεταφέρουν** τα έπιπλα τους στο νέο σπίτι. Τα έπιπλα **μεταφέρθηκαν** από το παλιό στο νέο σπίτι μέσα σε μία μέρα.* ○ κουβαλώ
- ◇ Όταν μεταφέρεις κάτι, κάνεις μία **μεταφορά**.
- 🎵 με-τα-φέ-ρω

μεταφορά [η] ουσιαστικό (μεταφορές)
→ μεταφέρω

μεταφράζω, μεταφράζομαι ρήμα (μετάφρασα, θα μεταφράσω)

- ☑ Όταν **μεταφράζεις** ένα κείμενο, μεταφέρεις τις λέξεις του κειμένου από μία γλώσσα σε μία άλλη.
- ✍ «Δεν ξέρω καλά αγγλικά, μήπως μπορείς να μου **μεταφράσεις** αυτή τη διαφήμιση;» είπε η Αθηνά στην Αλίκη.
- ◇ «Μπορείς να μου δώσεις μία **μετάφραση** του κειμένου;» ρώτησε η Αθηνά. 🎵 με-τά-φρα-ση

μετάφραση [η] ουσιαστικό (μεταφράσεις) → μεταφράζω

μέτριος, μέτρια, μέτριο επίθετο (μέτριοι, μέτριες, μέτρια)

- ☑ Όταν κάποιος ή κάτι είναι **μέτριο**, έχει μεσαίο ύψος, βάρος ή μέγεθος.
- ✓ Ένας **μέτριος** καφές, δεν είναι ούτε πικρός ούτε γλυκός.
- ✓ Ένας **μέτριος** μαθητής, δεν είναι ούτε καλός ούτε κακός. **◇ μέτρο**
- 🎵 μέ-τρι-ος

μετρό [το] ουσιαστικό

- ☑ Το **μετρό** είναι ένα τρένο που τρέχει σε τούνελ κάτω από τη γη.
- 🎵 με-τρό
- **Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.**

μέτρο [το] ουσιαστικό (μέτρα)

- ☑ Το **μέτρο** είναι η μονάδα για να μετράμε τις επιφάνειες.
- 🖋 «*Το τραπέζι της κουζίνας μας είναι ένα μέτρο*» είπε ο Κώστας.
- ✓ **Μέτρο** λέμε και το όργανο για να μετράμε τις επιφάνειες.
- 🖋 *Ο κύριος Γιάννης είναι αρχιτέκτονας και χρησιμοποιεί το μέτρο για να φτιάξει τα σχέδιά του.*
- ✓ Όταν παίρνεις **μέτρα** από κάτι, το μετράς. 🖋 *Η κυρία Μαργαρίτα πήρε τα μέτρα του καναπέ για ν' αγοράσει ένα κάλυμμα.* 🎵 μέ-τρο

μετρώ και μετρώω, μετρίεμαι ρήμα (μετρήσα, θα μετρήσω)

- ☑ Όταν **μετράς** πράγματα ή πρόσωπα, χρησιμοποιείς αριθμούς για να υπολογίσεις πόσα είναι.
- 🖋 *Η Αθηνά μετρήσε τους συμμαθητές της και τους έβγαλε 25.*
- λογαριάζω
- ✓ Όταν ξέρεις να **μετράς**, ξέρεις να λες τους αριθμούς με τη σειρά.
- 🖋 *Η Αθηνά ξέρει να μετράει ως το*

1000! **◇ Το μέτρημα είναι αυτό που κάνεις όταν μετράς.**
🎵 με-τρώ

μέτωπο [το] ουσιαστικό (μέτωπα)

- ☑ Το **μέτωπό** σου είναι το πάνω μέρος του προσώπου σου ανάμεσα στα μαλλιά και τα φρύδια.
- ✓ Το **μέτωπο** του πολέμου είναι η πρώτη γραμμή που γίνονται οι μάχες.
- 🎵 μέ-τω-πο
- 🖋 'το σώμα μας'

μήκος [το] ουσιαστικό (μήκη)

- ☑ Όταν ξέρουμε το **μήκος** ενός πράγματος, ξέρουμε πόσο μακρύ είναι. 🖋 *Για να βρει το μήκος του τραπέζιού, ο κύριος Γιάννης υπολόγισε με το μέτρο την απόσταση από τη μία πλευρά στην άλλη.*
- πλάτος 🎵 μή-κος

μήλο [το] ουσιαστικό (μήλα)

- ☑ Το **μήλο** είναι ένα στρογγυλό φρούτο που έχει σπόρους στο εσωτερικό του. Υπάρχουν κόκκινα, κίτρινα και πράσινα **μήλα**.
- 🖋 *Η κακιά βασίλισσα έδωσε στη Χιονάτη ένα δηλητηριασμένο μήλο.*
- ✓ Όταν παίζεις τα **μήλα**, είσαι ανάμεσα σε δύο φίλους σου και για να κερδίσεις πρέπει να πιάσεις τη μπάλα που πετάει ο ένας στον άλλο.
- ◇ Το δέντρο που κάνει **μήλα** είναι η **μηλιά**. 🎵 μή-λο

- Η κακιά μάγισσα μ' έδωσε στη Χιονάτη. Τι είμαι;

μήνας [ο] ουσιαστικό (μήνες)

☑ Ο **μήνας** είναι μία περίοδος του χρόνου που έχει 28, 29, 30 ή 31 μέρες. Κάθε χρόνος έχει 12 **μήνες**.

🎵 μή-νας

👉 'οι εποχές- οι μήνες- οι μέρες'

μήνυμα [το] ουσιαστικό (μηνύματα)

☑ Το **μήνυμα** είναι μία πληροφορία που δίνεις σε κάποιον ή παίρνεις από κάποιον που είναι μακριά. Το ηλεκτρονικό **μήνυμα** είναι ένα μήνυμα που στέλνεις ή που δέχεσαι στο κομπιούτερ. Το γραπτό **μήνυμα** το στέλνεις ή το δέχεσαι στο κινητό σου τηλέφωνο.

👉 *Η κυρία Μαργαρίτα δε βρήκε τον κύριο Γιάννη και του άφησε ένα **μήνυμα** στον τηλεφωνητή.*

✓ Το **μήνυμα** του παραμυθιού «*Η Χιονάτη και οι εφτά νάνοι*» είναι ότι η αγάπη νικάει τα πάντα. 🎵 μή-νυ-μα

μητέρα [η] ουσιαστικό (μητέρες)

☑ Η **μητέρα** σου είναι η γυναίκα που σε γέννησε και σε μεγαλώνει. **Μητέρα** λέμε και τη γυναίκα που έχει υιοθετήσει ένα παιδί.

👉 *Η **μητέρα** του Κώστα είναι η κυρία Μαργαρίτα.* ○ μαμά, μάνα

◇ Η **μητρική** αγάπη είναι η αγάπη της μητέρας.

🎵 μη-τέ-ρα 👉 'η οικογένεια'

μητριά [η] ουσιαστικό (μητρίες)

☑ Η **μητριά** σου δεν είναι η πραγματική σου μητέρα αλλά έχει παντρευτεί το μπαμπά σου.

👉 *Η κακιά βασίλισσα είναι η **μητριά** της Χιονάτης.* 🎵 μη-τρι-ά

μηχανή [η] ουσιαστικό (μηχανές)

☑ Η **μηχανή** είναι ένα εργαλείο ή μία

σσκευή που κάνει μία δουλειά αυτόματα ή μας βοηθά να την κάνουμε πιο εύκολα.

👉 *Όταν ο θεός Τάκης πηγαίνει ταξίδι, παίρνει μαζί του τη φωτογραφική **μηχανή** και βγάζει φωτογραφίες.*

✓ Η **μηχανή** του αυτοκινήτου είναι εκείνη που το κάνει να κινείται και βρίσκεται συνήθως στο μπροστινό του μέρος. ◇ Ο **μηχανικός** είναι κάποιος που δουλεύει με μηχανές ή τις διορθώνει όταν χαλάσουν. Όταν κάτι είναι **μηχανικό**, λειτουργεί με μηχανή. **Μηχανάκι** ή **μηχανή** λέμε και τη μοτοσικλέτα. 🎵 μη-χα-νή

μηχάνημα [το] ουσιαστικό

(μηχανήματα)

☑ Το **μηχάνημα** είναι μία μηχανή με πολλά μέρη που κάνει μία συγκεκριμένη δουλειά. 👉 Ο θεός Αλέκος έχει αγροτικά **μηχάνημα** για να κάνει τις δουλειές του.

◇ Ο **μηχανισμός** είναι όλα τα κομμάτια που αποτελούν ένα μηχάνημα και συνδυάζονται για να λειτουργήσει. Ένα ρολόι-ξυπνητήρι έχει περίπλοκο **μηχανισμό**.

🎵 μη-χά-νη-μα

μηχανικός [ο], [η] ουσιαστικό

(μηχανικοί) → μηχάνημα

μικραίνω ρήμα (μίκρυνα, θα μικρώνω)

→ μικρός

μικρόβιο [το] ουσιαστικό (μικρόβια)

☑ Το **μικρόβιο** είναι ένας πολύ μικρός ζωντανός οργανισμός που προκαλεί αρρώστιες. ◇ **μικρός**,

μικροσκόπιο

🎵 μι-κρό-βι-ο

μικρός, μικρή, μικρό επίθετο (μικροί, μικρές, μικρά)

✓ Όταν κάτι είναι **μικρό**, το μέγεθός του είναι κάτω από το κανονικό.

✍ *Το ποντίκι είναι **μικρό** ζώο ενώ ο ελέφαντας **μεγάλο**.*

✓ Όταν κάποιος είναι **μικρός**, είναι νέος στην ηλικία. ✍ *Η Αθηνά είναι **ακόμη μικρή** αλλά όταν **μεγαλώσει** θέλει να γίνει **ζωγράφος**.*

✓ Ένας **μικρός** μισθός, είναι λίγος. Μία **μικρή** πόλη έχει λίγους κατοίκους.

✓ Το γ είναι ένα **μικρό** γράμμα ενώ το Γ κεφαλαίο.

✓ (σαν ουσιαστικό) Ένα **μικρό** που κλαίει είναι ένα μωρό.

● **μεγάλος** ✦ Όταν κάτι **μικραίνει**, γίνεται **πιο μικρό**.

● **μεγαλώνω**

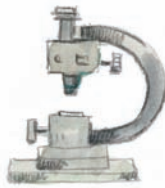
🎵 **μι-κρός** ✍ 'αντίθετα'

μικροσκόπιο [το] ουσιαστικό (μικροσκόπια)

✓ Με το **μικροσκόπιο** μπορείς να βλέπεις πολύ μικρά πράγματα που δε φαίνονται μόνο με τα μάτια σου.

✦ **μικρός, μικρόβιο**

🎵 **μι-κρο-σκό-πι-ο**

μικρόφωνο [το] ουσιαστικό (μικρόφωνα)

✓ Όταν μιλάς στο **μικρόφωνο**, η φωνή σου ακούγεται πιο δυνατά. Με το **μικρόφωνο** μπορείς να γράψεις τη φωνή σου σε μία κασέτα ή σ' ένα σιντί. ✍ *Οι τραγουδιστές τραγουδούν κρατώντας ένα **μικρόφωνο**.*

🎵 **μι-κρό-φω-νο**

μιλώ και μιλάω, μιλέμαι ρήμα (μίλησα, θα μιλήσω)

✓ Όταν **μιλάς**, προφέρεις λέξεις και λες κάτι. ✍ *«**Σταμάτα να μιλάς** συνέχεια, θέλω να **μιλήσω** κι εγώ!»*

είπε στον κύριο Μιχάλη η θεία του.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα **μιλάει** δύο ξένες γλώσσες: γαλλικά και αγγλικά.

✓ Όταν **μιλάς** με τους φίλους σου για κάτι, κουβεντιάζεις.

✍ *Ο Κώστας και ο Νίκος **μιλούν** κάθε μέρα για το ποδόσφαιρο.*

✓ Όταν δε **μιλέσαι**, δε θέλεις να σου μιλάει κανείς. 🎵 **μι-λώ**

μίμος [ο], [η] ουσιαστικό (μίμοι)

→ μιμούμαι

μιμούμαι ρήμα (μιμήθηκα, θα μιμηθώ)

✓ Όταν **μιμείσαι** κάποιον, μιλάς όπως μιλάει αυτός ή κάνεις ό,τι κάνει αυτός. ✍ *Του Κώστα του αρέσει να **μιμείται** τις κινήσεις που κάνει η Ροζαλία. Κουλουριάζεται και πηδάει σαν γάτα.*

✦ **Ο μίμος** είναι ένας ηθοποιός που **μιμείται** εύκολα τους άλλους. 🎵 **μι-μού-μαι**

μισθός [ο] ουσιαστικό (μισθοί)

✓ Ο **μισθός** είναι τα χρήματα που παίρνει κάποιος όταν κάνει μία δουλειά. 🎵 **μι-σθός**

μισό [το] ουσιαστικό (μισά)

→ μισός, μισή, μισό

μισός, μισή, μισό επίθετο (μισοί, μισές, μισά)

✓ Όταν κάτι είναι **μισό**, είναι το ένα από δύο ίσα μέρη. ✍ ***Μισό** κλό κρέας είναι 500 γραμμάρια.*

● ολόκληρος, όλος

✓ Λέμε ότι έχεις μείνει **μισός**, όταν

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

έχεις αδυνατίσει πολύ.
✓ Λέμε ότι η δουλειά έχει μείνει **μισή**, όταν δεν έχει τελειώσει.
✓ Όταν είναι τρεις και **μισή**, ο μεγάλος δείκτης του ρολογιού δείχνει το 6 και ο μικρός το 3. **◇ Το μισό του δέκα είναι το πέντε.** **♫** μι-σός

μισός [το] ουσιαστικό (μίση) → μισώ

μισώ ρήμα (μίσησα, θα μισήσω)
✓ Όταν **μισείς** κάποιον, τρέφεις για εκείνον άσχημα συναισθήματα. Δεν τον αγαπάς καθόλου και θέλεις να του κάνεις κακό. **✍** *Η κακιά βασίλισσα **μισούσε** τη Χιονάτη και ήθελε να της κάνει κακό.*
✓ Όταν **μισείς** κάτι, δε σου αρέσει καθόλου. **✍** *Η Αθηνά **μισεί** τις φακές.*
● αγαπώ **◇ Όταν μισείς κάποιον, νιώθεις μίσος.** **♫** μι-σώ

μνημείο [το] ουσιαστικό (μνημεία) → μνήμη

μνήμη [η] ουσιαστικό (μνήμες)
✓ Η **μνήμη** σου είναι η ικανότητα που έχεις να θυμάσαι. **✍** *Η Αθηνά έχει **γερή μνήμη** και δεν ξεχνάει τίποτα.*
✓ Στη **μνήμη** του υπολογιστή αποθηκεύονται οι πληροφορίες.
◇ Το μνημείο μπορεί είναι ένα άγαλμα που έγινε στη μνήμη κάποιου σημαντικού ανθρώπου ή κάποιου μεγάλου γεγονότος.
♫ μνή-μη

μοβ επίθετο (μοβ)
✓ **Μοβ** είναι το χρώμα που παίρνουμε, όταν ανακατεύουμε το κόκκινο και το μπλε. **✍** *Οι βιολέτες και οι πασχαλιές είναι λουλούδια που έχουν **μοβ** χρώμα.* **♫** μοβ

✍ 'τα χρώματα'
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μόδα [η] ουσιαστικό (μόδες)
✓ Η **μόδα** είναι το στιλ ντυσίματος και κουρέματος που ακολουθούν πολλοί άνθρωποι σε κάθε εποχή. Όταν κάτι είναι στη **μόδα**, το φοράνε όλοι. Όταν κάτι γίνεται **μόδα**, το κάνουν όλοι. **✍** *Η κυρία Μαργαρίτα ακολουθεί πάντα τη **μόδα** και ντύνεται **μοντέρνα**.* **◇ Φοράει πάντα **μοντέρνα ρούχα**.** **♫** μό-δα

μοδίστρα [η] ουσιαστικό (μοδίστρες)
✓ Η **μοδίστρα** είναι μία γυναίκα που η δουλειά της είναι να ράβει ρούχα. **✍** *Η κυρία Μαργαρίτα δεν αγοράζει έτοιμα ρούχα αλλά ράβει τα ρούχα της στη μαμά του Ήγκλι που είναι πολύ καλή **μοδίστρα**.* ○ ράφτρα
♫ μο-δί-στρα

μοιάζω ρήμα (έμοιασα, θα μοιάσω)
✓ Όταν κάτι **μοιάζει** με κάτι άλλο, είναι περίπου σαν κι εκείνο.
✍ *Η πάπια είναι ένα ζώο που **μοιάζει** με τη χίνα.*
◇ όμοιος
♫ μοιά-ζω

Τα δίδυμα αδέρφια **μοιάζουν** μεταξύ τους.

μοίρα [η] ουσιαστικό (μοίρες)
✓ Η **μοίρα** είναι η τύχη που θα έχεις στη ζωή σου, το **γραφτό** σου.
✍ *Οι άνθρωποι μπορούν να **αλλάξουν** τη **μοίρα** τους.* **♫** μοί-ρα

μοιράζω, μοιράζομαι ρήμα (μοίρασα, θα μοιράσω)

✓ Όταν **μοιράζεις** κάτι, το χωρίζεις σε ίσα μέρη.

✍ Την Πρωτοχρονιά αφού έφαγαν όλοι ο θεός Σταμάτης **μοίρασε** τα χαρτιά της τράπουλας στους μεγάλους. Με το **μοίρασμα** της τράπουλας άρχισε το παιχνίδι.

✓ Όταν **μοιράζεις** κάτι σε κάποιους, τους το δίνεις φροντίζοντας να φτάσει για όλους. ✍ Η θεία Κατερίνα **μοίρασε** στα παιδιά καραμέλες και παιχνίδια. Ήταν δίκαιη στη **μοιρασιά**.

◇ **μοιρασιά, μοίρασμα**

♫ μοι-ρά-ζω

μοκέτα [η] ουσιαστικό (μοκέτες)

✓ Η **μοκέτα** είναι ένα χαλί που καλύπτει όλο το πάτωμα.

✍ Το δωμάτιο του Κώστα είναι στρωμένο με γαλάζια **μοκέτα**.

♫ μο-κέ-τα

μολύβι [το] ουσιαστικό (μολύβια)

✓ Με το **μολύβι** μπορείς να γράψεις ή να ζωγραφίσεις.

Τα **μολύβια** μπορεί να είναι γκρι, μαύρα ή χρωματιστά.

♫ μο-λύ-βι

μονάδα [η] ουσιαστικό (μονάδες)

✓ Μονάδα λέμε τον αριθμό 1.

◇ **μοναδικός, μόνος** ♫ μο-νά-δα

μοναδικός, μοναδική, μοναδικό

επίθετο (μοναδικοί, μοναδικές, μοναδικά)

✓ Όταν κάποιος είναι **μοναδικός**, είναι ένας και μόνος του, δεν υπάρχει άλλος. ✍ Ο Νίκος είναι το ένα και

μοναδικό παιδί των γονιών του.

◇ **μονάδα, μοναχός, μόνος**

♫ μο-να-δι-κός

μοναξιά [η] ουσιαστικό (μοναξίες)

→ μόνος

μοναστήρι [το] ουσιαστικό

(μοναστήρια) → μόνος

μοναχός, μοναχή, μοναχό και μονάχος,

μονάχη, μονάχο επίθετο (μοναχοί/μονάχοι,

μοναχές/μονάχες, μοναχά/μονάχα)

→ μόνος

μοναχός [ο], **μοναχή** [η] ουσιαστικό

(μοναχοί, μοναχές)

✓ **Μοναχό** λέμε τον καλόγερο και **μοναχή** την καλόγρια.

◇ **μόνος** ♫ μο-να-χός

μόνιμος, μόνιμη, μόνιμο επίθετο

(μόνιμοι, μόνιμες, μόνιμα)

✓ Όταν κάτι είναι **μόνιμο**, κρατάει για πάντα. ✍ Η **μόνιμη** κατοικία της κυρίας Μαργαρίτας είναι στην Αθήνα.

● προσωρινός ♫ μό-νι-μος

μονοπάτι [το] ουσιαστικό (μονοπάτια)

✓ Το **μονοπάτι** είναι ένα στενό δρομάκι για να περπατάνε οι άνθρωποι. Τ' αυτοκίνητα δεν μπορούν να περάσουν από ένα **μονοπάτι**.

♫ μο-νο-πά-τι

μόνος, μονή, μονό επίθετο (μονοί, μονές, μονά)

✓ Το 1, το 3 και το 5 είναι **μονοί** αριθμοί. Το 2, το 4 και το 6 είναι **ζυγοί**. Ποιους άλλους **μονούς** και **ζυγούς** αριθμούς ξέρεις;

○ περιττός ● ζυγός

✓ Όταν κάτι είναι **μονό**, είναι για ένα

άτομο. *✍ Η Αθηνά κοιμάται σε **μονό** κρεβάτι, ενώ οι γονείς της σε διπλό.*
● διπλός *🎵* μο-νός

μόνος, *μόνη*, *μόνο* επίθετο (μόνοι, *μόνες*, *μόνα*)

☑ Όταν είσαι **μόνος**, δεν είναι κανείς μαζί σου.

*✍ Όταν βροντάει, η Αθηνά φοβάται να κοιμηθεί **μόνη** της.*

○ μοναχός

✓ Όταν κάνεις κάτι **μόνος** σου, το κάνεις χωρίς τη βοήθεια κανενός.

*✍ Η Αλίκη ξέρει να φτιάχνει **μόνη** της τυρόπιτα.* ○ μονάχος

✓ Η **μόνη** φροντίδα του κυρίου Δημήτρη είναι να βρεθεί ο κλέφτης του μαγαζιού του. ○ μοναδικός

◇ **μονάδα** *🎵* μό-νος

μοντέλο [το] ουσιαστικό (μοντέλα)

☑ Όταν κάποιος είναι **μοντέλο**, παρουσιάζει καινούρια ρούχα σε **επιδείξεις** μόδας, δηλαδή μπροστά σε πολύ κόσμο. **Μοντέλο** είναι και κάποιος που στέκεται ακίνητος για να τον ζωγραφίσει ένας καλλιτέχνης.

*✍ Η Αθηνά κάνει το **μοντέλο** και η θεία Κατερίνα τη ζωγραφίζει.*

✓ **Μοντέλο** λέμε και έναν τύπο προϊόντος που κυκλοφορεί στην αγορά.

*✍ «Τα τελευταία **μοντέλα** των γαλλικών αυτοκινήτων είναι ακριβά» είπε ο κύριος Γιάννης στο θείο Τάκη.*
🎵 μο-ντέ-λο

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

μοντέρνος, *μοντέρνα*, *μοντέρνο* επίθετο (μοντέρνοι, *μοντέρνες*, *μοντέρνα*)

☑ Όταν ένα ρούχο είναι **μοντέρνο**, είναι μέσα στη μόδα. *✍ Ο κύριος Γιάννης ντύνεται με **μοντέρνα** αλλά και άνετα ρούχα.* ● ντεμοντέ

✓ Όταν είσαι **μοντέρνος**, ακολουθείς τη μόδα ή έχεις σύγχρονες απόψεις.

● ντεμοντέ, παλιομοδίτικος

🎵 μο-ντέρ-νος

μορφή [η] ουσιαστικό (μορφές)

☑ Η **μορφή** σου είναι η εξωτερική σου εμφάνιση, το πώς φαίνεσαι.

*✍ Η κυρία Μαργαρίτα αγόρασε ζάχαρη σε **μορφή** κύβων.*

○ σχήμα *Βγαίνοντας από το μαγαζί είδε τον κύριο Μιχάλη να φωνάζει θυμωμένος. Η **μορφή** του ήταν τρομαχτική.* ○ όψη

🎵 μορ-φή

μορφώνω, *μορφώνομαι* ρήμα

(μόρφωσα, θα μορφώσω)

☑ Όταν **μορφώνεις** κάποιον, του προσφέρεις γνώσεις και τον εκπαιδεύεις σε κάτι.

*✍ «Στο σχολείο πηγαίνεις για να **μορφωθείς** και να γίνεις σωστός άνθρωπος» είπε στον Ίγκλι ο πατέρας του.* ◇ «Θέλω να γίνεις **μορφωμένος** άνθρωπος και ν' αποκτήσεις σωστή **μόρφωση**» είπε πάλι. *🎵* μορ-φώ-νω

μοσχάρι [το] ουσιαστικό (μοσχάρια)

☑ Το **μοσχάρι** είναι το μικρό της αγελάδας και του βοδιού.

✓ **Μοσχάρι** λέμε και το κρέας του μοσχαριού.

🎵 μο-σχά-ρι

μοσχοβολώ και **μοσχοβολάω** ρήμα
(μοσχοβόλησα, θα μοσχοβολήσω)

☑ Όταν κάτι **μοσχοβολάει**, μυρίζει πολύ όμορφα. ✎ Τα τριαντάφυλλα του κυρίου Μιχάλη **μοσχοβολούν** σ' όλη τη γειτονιά. 🎵 μο-σχο-βο-λώ
-Λέμε και **μοσκοβολώ**.

μοτοσικλέτα [η] ουσιαστικό
(μοτοσικλέτες)

☑ Η **μοτοσικλέτα** μοιάζει με βαρύ, μεγάλο ποδήλατο που έχει μηχανή.
○ μηχανή
🎵 μο-το-σι-κλέ-τα
✎ 'η πόλη'

μουγγαίνω, **μουγγαίνομαι** ρήμα
(μούγγανα, θα μουγγάνω) → μουγγός

μουγγαμάρα [η] ουσιαστικό
(μουγγαμάρες) → μουγγός

μουγγός, **μουγγή**, **μουγγό** επίθετο
(μουγγοί, μουγγές, μουγγά)

☑ Όταν είσαι **μουγγός**, δεν μπορείς να μιλήσεις.
✓ Όταν κάθεται **μουγγός**, κάθεται σιωπηλός. ○ βουβός
◇ **Μουγγαίνεσαι. Παθαίνεις μουγγαμάρα.** 🎵 μου-γγός

μουγκρητό [το] ουσιαστικό
(μουγκρητά) → μουγκρίζω

μουγκρίζω ρήμα (μούγκρισα, θα μουγκρίσω)

☑ Όταν ένα ζώο **μουγκρίζει**, βγάζει για λίγη ώρα έναν άγριο ήχο. Βγάζει **μουγκρητά**. ✎ «Οι αγελάδες του γείτονα **μουγκρίζουν**, όταν θέλουν να φάνε» λέει ο θεός Αλέκος.
✓ Όταν **μουγκρίζεις** από τον πόνο,

βγάζεις μία σιγανή, βαριά φωνή, επειδή πονάς. ◇ Ο Κώστας άκουσε ένα **μούγκρισμα**. Ήταν ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη. **μουγκρητό**
🎵 μου-γκρί-ζω

μουλάρι [το] ουσιαστικό (μουλάρια)

☑ Το **μουλάρι** είναι το ζώο που γεννιέται από ένα άλογο κι ένα γαϊδούρι.
✓ Λέμε ότι κάποιος είναι **μουλάρι**, όταν είναι αναίσθητος. 🎵 μου-λά-ρι

μούμια [η] ουσιαστικό (μούμιες)

☑ Η **μούμια** είναι ένα πτώμα που οι αρχαίοι Αιγύπτιοι διατηρούσαν με ιατρικές μεθόδους.
✎ «Στις πυραμίδες της Αιγύπτου υπήρχαν αρκετές **μούμιες**» είπε ο θεός Τάκης στην Αθηνά. 🎵 μού-μια

μουντζούρα [η] ουσιαστικό
(μουντζούρες)

☑ Η **μουντζούρα** είναι ένας σκούρος λεκές, συνήθως από μπογιά ή μελάνι.
◇ Όταν **μουντζουρώνεις** κάτι το λερώνεις με **μουντζούρες**.
🎵 μου-ντζού-ρα
-Λέμε και **μουτζούρα**

Το μωρό **μουντζουρώνει** ένα χαρτί.
Το γέμισε **μουντζούρες**.

μουντζουρώνω, **μουντζουρώνομαι**
ρήμα (μουντζούρωσα, θα μουντζουρώσω)
→ μουντζούρα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μουντός, μουντή, μουντό επίθετο

(μουντοί, μουντές, μουντά)

☑ Ένα **μουντό** χρώμα δεν είναι ούτε λαμπερό ούτε φωτεινό. ✍ *Η μπλούζα της κυρίας Μαργαρίτας ξέβαψε στο πλύσιμο κι έχει τώρα ένα μουντό γκρι χρώμα.* 🎵 μου-ντός

μουρμούρα [η] ουσιαστικό

(μουρμούρες) → μουρμουρίζω

μουρμουρίζω και μουρμουράω ρήμα

(μουρμούρισα, θα μουρμουρίσω)

☑ Όταν **μουρμουρίζεις**, ψιθυρίζεις, δηλαδή λες κάτι σιγανά για να μη σ' ακούσουν. ✍ *Η Αθηνά και η Ελένη μουρμούριζαν για να μην τις ακούσει ο Νίκος. «Σταματήστε το μουρμούρισμα, κορίτσια!» είπε.*

✓ Όταν **μουρμουρίζεις** για κάτι, παραπονιέσαι. ✍ *Ο κύριος Μιχάλης άρχισε πάλι να μουρμουρίζει, επειδή τα παιδιά έκοψαν λουλούδια από τον κήπο του.* ◊ *Ήταν όλο μουρμούρα.*
μουρμούρισμα 🎵 μουρ-μου-ρί-ζω

μουσείο [το] ουσιαστικό (μουσειά)

☑ Στο **μουσείο** μπορείς να δεις έργα τέχνης και αντικείμενα παλαιότερων εποχών. 🎵 μου-σει-ο

μούσι [το] ουσιαστικό (μούσια)

☑ Το **μούσι** είναι οι τρίχες που φυτρώνουν στο πιγούνι ενός άντρα.

✍ *«Ο μπαρμπα-Στρομφ έχει άσπρο μούσι.*

○ γένι 🎵 μού-σι

- Ποια άλλα μουσικά όργανα ξέρεις;

- Πολλά χρώματα έχουν τη κατάληξη -ί: θαλασσί, μελιτζανί, σταχτί. Βρες κι άλλα.

μουσική [η] ουσιαστικό (μουσικές)

☑ Όταν κάποιος τραγουδάει ή παίζει κιθάρα, πιάνο ή βιολί, ακούγεται **μουσική**. Είναι ο ευχάριστος ήχος που ακούς.

◊ Το βιολί και το πιάνο είναι **μουσικά όργανα**. Η δουλειά του **μουσικού** είναι να παίζει ένα μουσικό όργανο ή να διδάσκει μουσική. 🎵 μου-σι-κή
✍ 'τα μουσικά όργανα'

μουσικό όργανο [το] ουσιαστικό

(μουσικά όργανα) → μουσική

μουσικός [ο], [η] ουσιαστικό (μουσικοί)

→ μουσική

μουσκεύω, μουσκεύομαι ρήμα

(μούσκεψα, θα μουσκεψώ)

☑ Όταν **μουσκεύεσαι**, βρέχεσαι πολύ. ✍ *Ο Κώστας έπαιζε μπάσκετ πολλή ώρα και μουσκεύτηκε στον ιδρώτα.*

✓ Όταν **μουσκεύεις** τα ρούχα, τα βουτάς στο νερό. ○ βρέχω
🎵 μου-σκεύ-ω

μουσούδα [η] ουσιαστικό (μουσούδες)

☑ Η **μουσούδα** ενός ζώου είναι το στόμα και η μύτη του. ✍ *Η Ροζαλία έβαλε τη μουσούδα της μέσα στο μπολ με το γάλα.*

🎵 μου-σού-δα

μουστάκι [το] ουσιαστικό (μουστάκια)

☑ Το **μουστάκι** είναι οι τρίχες που φυτρώνουν πάνω από τα χείλια των αντρών.

✓ Κάθε φορά που τρώει, η Ροζαλία γεμίζει τα

μουστάκια της με φαγητό.

🎵 μου-στά-κι

πιάνο

βιολί

τρομπέτα

ντραμς

κιθάρα

ακορντεόν

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μουστάρδα [η] ουσιαστικό

(μουστάρδες)

☑ Η **μουστάρδα** είναι μία κρύα, κίτρινη σάλτσα με δυνατή, **πικάντικη** γεύση που σερβίρεται συνήθως με το κρέας. ◊ Το **μουσταρδί** είναι το χρώμα της **μουστάρδας**.

🎵 μου-στάρ-δα 🎵 'το πάρτι'

μούτρο [το] ουσιαστικό (μούτρα)

☑ Τα **μούτρα** σου είναι το πρόσωπό σου.

✓ Λέμε ότι κρατάς **μούτρα** σε κάποιον, όταν θυμώνεις μαζί του. Επίσης λέμε ότι πέφτεις με τα **μούτρα** σε κάτι, όταν ασχολείσαι πολύ μ' αυτό. Λέμε ακόμη ότι σπας τα **μούτρα** κάποιου, όταν τον δέρνεις.

Όταν λέμε ότι κάνεις κάτι σαν τα **μούτρα** σου, εννοούμε ότι το καταστρέφεις. ◊ **Μουτράκι** λες **χαϊδευτικά** τα **μούτρα** σου.

🎵 μού-τρο

μούχλα [η] ουσιαστικό (μούχλες)

☑ Όταν τα τρόφιμα πιάνουν **μούχλα**, χαλάνε και παίρνουν ένα σκούρο πράσινο χρώμα. ◊ Όταν κάτι πιάνει **μούχλα**, έχει **μουχλιάσει**. 🎵 μού-χλα

μουχλιάζω ρήμα (μούχλιασα, θα μουχλιάσω) → μούχλα

μπαγιάτικος, μπαγιάτικη, μπαγιάτικο

επίθετο (μπαγιάτικοι, μπαγιάτικες, μπαγιάτικα)

☑ Όταν τα τρόφιμα είναι **μπαγιάτικα**, χάνουν τη γεύση και τη φρεσκάδα τους, γιατί έχουν παλιώσει.

● φρέσκος 🎵 μπα-για-τι-κος

- Είμαι το αντίθετο του φρέσκος. Τι είμαι;

μπάζα [τα] ουσιαστικό

☑ Τα **μπάζα** είναι τ' άχρηστα υλικά που μένουν από το γκρέμισμα μίας οικοδομής. 🎵 μπά-ζα

μπαζώ ρήμα (έμπασα, θα μπάσω)

☑ Όταν μία πόρτα ή ένα παράθυρο **μπαζεί**, αφήνει το κρύο ή τον αέρα να περάσει. Όταν μία βάρκα **μπαζεί** νερά, έχει τρυπήσει και το νερό μπαίνει μέσα της.

✓ Όταν ένα παντελόνι έχει **μπασει**, έχει μικρύνει στο πλύσιμο. ○ μπαίνω 🎵 μπά-ζω

μπαίνω ρήμα (μπήκα, θα μπω)

☑ Όταν **μπαίνεις** κάπου, είσαι έξω και πηγαίνεις μέσα σε κλειστό χώρο.

🎵 *Η Ροζαλία μπήκε στο δωμάτιο της Αθηνάς από το παράθυρο.* ● βγαίνω

✓ Όταν ένα αγκάθι **μπαίνει** στο πόδι σου, χώνεται σ' αυτό. ● βγαίνω

✓ Όταν **μπαίνεις** στο παιχνίδι, συμμετέχεις σ' αυτό. ● βγαίνω

✓ Όταν τα ρούχα **μπαίνουν** στο πλύσιμο, στενεύουν. ○ μπάζω

🎵 μπαί-νω

μπακάλης [ο], **μπακάλισσα** [η]

ουσιαστικό (μπακάληδες, μπακάλισσες)

☑ Ο **μπακάλης** πουλάει τρόφιμα και είδη καθημερινής ανάγκης.

○ παντοπώλης

◊ Το **μπακάλικο** είναι το μαγαζί του **μπακάλη**. ○ παντοπωλείο

🎵 μπα-κά-λης

μπακάλικο [το] ουσιαστικό (μπακάλικο)
→ μπακάλης

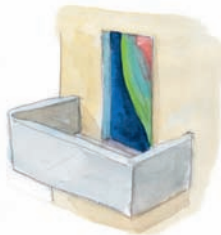
μπάλα [η] ουσιαστικό (μπάλες)
☑ Η **μπάλα** είναι η στρογγυλή σφαίρα που χτυπάς, κλοτσάς ή ρίχνεις, όταν κάνεις ένα σπορ. Με **μπάλα** παίζεται το ποδόσφαιρο, το μπάσκετ και το βόλεϊ.
✓ **Μπάλα** λέμε και το ποδόσφαιρο.
✓ Έχουμε και τις **χιονόμπαλες** από χιόνι. **♦ Το μπαλάκι είναι μία μικρή μπάλα.** 🎵 μπα-λα

μπαλαρίνα [η] ουσιαστικό (μπαλαρίνες)
→ μπαλέτο

μπαλέτο [το] ουσιαστικό (μπαλέτα)
☑ Το **μπαλέτο** είναι ένας χορός που οι χορευτές τον χορεύουν πατώντας στις μύτες των ποδιών τους. **Μπαλέτο** λέμε και το σύνολο των χορευτών που χορεύουν αυτόν το χορό μπροστά στο κοινό.
🎵 *Η Ελένη πηγαίνει σε σχολή μπαλέτου και θέλει να γίνει μπαλαρίνα. Σήμερα είδε στην τηλεόραση τα μπαλέτα Μπολσόι.*
🎵 μπα-λέ-το

μπαλκόνι [το] ουσιαστικό (μπαλκόνια)
☑ Στις πολυκατοικίες, όλα τα διαμερίσματα που βρίσκονται ψηλά σε κάποιον όροφο έχουν μπροστά ή πίσω ένα ή περισσότερα **μπαλκόνια** με κάγκελα.

Εκεί καθόμαστε όταν ο καιρός είναι καλός. **○** βεράντα
🎵 μπαλ-κό-νι

μπαλόني [το] ουσιαστικό (μπαλόνια)
☑ Τα **μπαλόνια** είναι λαστιχένια και χρωματιστά και τα φουσκώνεις με αέρα. Με τα **μπαλόνια** παίζουμε ή στολίζουμε το στίτι, όταν έχουμε γιορτή. 🎵 μπα-λό-νι 🎨 'το πάρτι'

μπαλώνω ρήμα (μπαλώσα, θα μπαλώσω)
☑ Όταν **μπαλώνεις** ένα τρύπιο παντελόνι, το ράβεις.
✓ Όταν τα **μπαλώνεις**, προσπαθείς να καλύψεις ένα λάθος σου.
♦ «Μιχάλη, όλη την ώρα ασχολούμαι με το μπαλώμα! Οι κάλτσες σου είναι γεμάτες μπαλώματα!» είπε η θεία του. 🎵 μπα-λώ-νω

μπάμια [η] ουσιαστικό (μπάμιες)
☑ Η **μπάμια** είναι ένα μικρό, πράσινο και χνουδωτό λαχανικό που τρώγεται μαγειρεμένο. Οι **μπάμιες** βγάζουν ένα παχύ υγρό που μοιάζει με μύξα.
🎵 μπά-μια

μπαμπάς [ο] ουσιαστικό (μπαμπάδες)
☑ Οι **μπαμπάς** σου είναι ο ένας από τους γονείς σου. Είναι ο άντρας της μαμάς σου. 🎨 *Ο μπαμπάς του Κώστα είναι ο κύριος Γιάννης.*
○ πατέρας
✓ Ο **μπαμπάς** είναι κι ένα γλυκό με ψημένη ζύμη, σιρόπι και σαντιγί.
🎵 μπα-μπάς

- Ποια παιχνίδια παίζουμε με μπαλάκι;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μπαμπούλας [ο] ουσιαστικό (μπαμπούλες)

☑ Ο **μπαμπούλας** είναι ένα φανταστικό πλάσμα που τρομάζει τα παιδιά. Λέμε πως ένας άνθρωπος είναι **μπαμπούλας** ή κάνει τον **μπαμπούλα**, όταν μας φοβίζει.

✍ *Ο κύριος Μιχάλης είναι ο μπαμπούλας της γειτονιάς. Όλα τα παιδιά τον φοβούνται.*

🎵 μπα-μπου-λας

μπανάνα [η] ουσιαστικό (μπανάνες)

☑ Η **μπανάνα** είναι ένα μακρύ, κίτρινο φρούτο που φυτρώνει σε ζεστές χώρες. *♦ Το δέντρο που κάνει μπανάνες είναι η μπανανιά.*

🎵 μπα-νά-να

μπανιέρα [η] ουσιαστικό (μπανιέρες)
→ μπάνιο

μπάνιο [το] ουσιαστικό (μπάνια)

☑ **Μπάνιο** λέμε το δωμάτιο του σπιτιού που έχει τη **μπανιέρα**, το νιπτήρα και την τουαλέτα.
✓ Όταν κάνεις **μπάνιο**, πλένεις το σώμα σου.

✓ **Μπάνιο** είναι και το κολύμπι στη θάλασσα. *♦ Όταν είσαι στο μπάνιο, πλένεσαι στη μπανιέρα.*

🎵 μπά-νιο ✍ 'το μπάνιο'

μπάντα [η] ουσιαστικό (μπάντες)

☑ Η **μπάντα** είναι μία ομάδα ανθρώπων που παίζουν μαζί μουσική.
✍ *Η Αθηνά πήγε στην πλατεία ν' ακούσει τη μπάντα του δήμου με τη μαμά της.* ○ ορχήστρα

🎵 μπά-ντα

μπαούλο [το] ουσιαστικό (μπαούλα)

☑ Στο **μπαούλο** φυλάς πολύτιμα αντικείμενα. ○ κιβώτιο
🎵 μπα-ού-λο

μπαρ [το] ουσιαστικό (μπαρ)

☑ Το **μπαρ** είναι ένα μαγαζί που σερβίρει ποτά.

✓ **Μπαρ** λέμε κι ένα επίπλο που το έχουμε για να βάζουμε τα ποτά του σπιτιού. 🎵 μπαρ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπάρμπας [ο] ουσιαστικό

(μπαρμπάδες)

☑ Στα χωριά το θείο το φωνάζουν **μπάρμπα**. ○ θείος

✓ **Μπάρμπα** λέμε κι έναν άνθρωπο μεγάλης ηλικίας.

🎵 μπάρ-μπαρ

μπαρμπούνι [το] ουσιαστικό

(μπαρμπούνια)

☑ Το **μπαρμπούνι** είναι ένα νόστιμο κόκκινο ψάρι με μουστάκια.

🎵 μπαρ-μπού-νι

μπάσκετ [το] ουσιαστικό

☑ Το **μπάσκετ** είναι ένα άθλημα που παίζεται με δύο αντίπαλες ομάδες. Κάθε ομάδα προσπαθεί να βάλει τη μπάλα στο καλάθι της άλλης περισσότερες φορές για να κερδίσει.
○ καλαθοσφαίριση

♦ **Μπασκετμπολίστα** λέμε τον αθλητή που παίζει μπάσκετ.

🎵 μπά-σκετ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μπαστούνι [το] ουσιαστικό
(μπαστούνια)

☑ Το **μπαστούνι** είναι το ξύλινο ραβδί που κρατούν οι ηλικιωμένοι και οι τυφλοί για να περπατούν.

🎵 μπα-στού-νι

αλλαντικό και το αγοράζεις σε φέτες.

🎵 μπεί-κον

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπεκρής [ο], **μπεκρού** [η] ουσιαστικό
(μπεκρήδες, μπεκρούδες)

☑ **Μπεκρής** είναι κάποιος που πίνει και μεθάει συχνά.

Οι **μπεκρήδες** έχουν κόκκινη μύτη από το ποτό και παραπατούν στο δρόμο. 🎵 μπε-κρής

μπαταρία [η] ουσιαστικό (μπαταρίες)

☑ Η **μπαταρία** κάνει ένα ραδιόφωνο να λειτουργήσει χωρίς να είναι στην πρίζα, επειδή αποθηκεύει ηλεκτρική ενέργεια. **Μπαταρία** έχουν και τα ρολόγια και τα αυτοκίνητα.

🎵 μπα-τα-ρί-α

μπελάς [ο] ουσιαστικό (μπελάδες)

☑ Ο **μπελάς** είναι μία κατάσταση δύσκολη, άσχημη ή επικίνδυνη για σένα. ✍️ *Ο Ίγκλι έσπασε κατά λάθος του τζάμι του κυρίου Μιχάλη και δεν ήξερε τι να κάνει. «Θα μπω σε μεγάλους μπελάδες» σκέφτηκε.*

🎵 μπε-λάς

μπάχαλο [το] ουσιαστικό

☑ Όταν τα κάνεις **μπάχαλο**, τα μπερδεύεις, τα κάνεις όλα άνω κάτω.

🎵 μπά-χα-λο

μπέμπης [ο], **μπέμπα** [η] ουσιαστικό
(μπέμπηδες, μπέμπες)

☑ **Μπέμπη** ή **μπέμπα** λέμε ένα μωρό που έχει γεννηθεί πριν από λίγο καιρό. ✍️ *Ο μπέμπης της θείας Κατερίνας θα βαφτιστεί σε λίγους μήνες. Θα τον πουν Δημήτρη.*

🎵 μπέ-μπα

μπαχαρικό [το] ουσιαστικό (μπαχαρικά)

☑ Το **μπαχαρικό** βγαίνει από φυτά, έχει έντονη μυρωδιά και νοστιμεύει τα φαγητά και τα γλυκά. Το πιπέρι και η κανέλα είναι **μπαχαρικά**.

○ μυρωδικά 🎵 μπα-χα-ρι-κό

μπέρτα [η] ουσιαστικό (μπέρτες)

☑ Ο **Νίκος** ντύθηκε **Ζορό** τις Απόκριες και φόρεσε μία **μαύρη μπέρτα**. 🎵 μπερ-τα

μπεζ επίθετο

☑ Το **μπεζ** χρώμα είναι ένα πολύ ανοιχτό καφέ χρώμα. Η άμμος έχει **μπεζ** χρώμα.

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπείκον [το] ουσιαστικό

☑ Το **μπείκον** είναι αλατισμένο χοιρινό κρέας με αρκετό λίπος. Είναι

μπερδεύω, **μπερδεύομαι** ρήμα
(μπερδεψα, θα μπερδέψω)

☑ Όταν **μπερδεύεις** κάτι, το

μπλέκεις ή αλλάζεις τη σειρά του.

✎ «Μη **μπερδεύεις** τα ρούχα μου!»
είπε στον Κώστα η Αθηνά
προσπαθώντας να **ξεμπερδέψει** τα
μαλλιά της με τη χτένα.

✓ «Πρόσεξε μη **μπερδευτείς** στο χαλί
και πέσεις!» είπε στο Νίκο η Ελένη.

○ σκαλώνω, μπλέκομαι

✓ Ο Κώστας **μπερδεύει** τις πράξεις
στην αριθμητική.

Οι πράξεις αυτές τον **μπερδεύουν**
συνέχεια. Δεν μπορεί να τις ξεχωρίσει,
δεν τις καταλαβαίνει καλά και
μπερδεύεται συνέχεια.

◇ Όταν κάτι σε μπερδεύει, σου
δημιουργεί **μπέρδεμα**.

♫ μπερ-δεύ-ω

Η Ροζαλία **μπερδεύτηκε** στο κουβάρι.

μπετόν [το] ουσιαστικό

✓ Το **μπετόν** είναι ένα μείγμα από
τσιμέντο, νερό, άμμο και χαλίκια.

✎ Στις πόλεις τα κτίρια είναι
φτιαγμένα από **μπετόν** και γυαλί.

♫ μπε-τόν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό
ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπιζού [το] ουσιαστικό

✓ Τα **μπιζού** είναι τα γυναικεία
κοσμήματα. ♫ μπι-ζού

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό
ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπικίνι [το] ουσιαστικό (μπικίνια)

✓ Το **μπικίνι** είναι ένα γυναικείο
μαγιό με δύο κομμάτια, ένα για το
πάνω μέρος του σώματος κι ένα για
το κάτω. ♫ μπι-κί-νι

μπιμπερό [το] ουσιαστικό

✓ Το **μπιμπερό** είναι ένα
μπουκάλι με πιπίλα και το έχουμε για
να πίνει το μωρό το γάλα του.

♫ μπι-μπε-ρό

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό
ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπίρα [η] ουσιαστικό (μπίρες)

✓ Η **μπίρα** είναι ένα ποτό με άσπρο
αφρό που γίνεται από κριθάρι και
πίνεται παγωμένο. ♫ μπί-ρα

Δες αφρός

μπισκότο [το] ουσιαστικό (μπισκότα)

✓ Το **μπισκότο** είναι ένα κομμάτι
γλυκού ζυμαριού ψημένο στο
φούρνο. ✎ Στην Ελένη αρέσουν τα
γεμιστά **μπισκότα**.

♫ μπι-σκό-το

μπιφτέκι [το] ουσιαστικό (μπιφτέκια)

✓ Το **μπιφτέκι** είναι ένα στρογγυλό
κομμάτι κιμά, ζυμωμένο με μπαχαρικά
και ψημένο στο φούρνο. ♫ μπι-φτέ-κι

μπιχλιμπίδι [το] ουσιαστικό

(μπιχλιμπίδια)

✓ Το **μπιχλιμπίδι** είναι ένα μικρό
στολίδι μικρής αξίας. ✎ Η Αλίκη
φοράει πλαστικά βραχιόλια,
δαχτυλίδια κι άλλα **μπιχλιμπίδια**.

♫ μπι-χλι-μπί-δι

μπλάνκο [το] ουσιαστικό

☑ Το **μπλάνκο** είναι ένα άσπρο παχύ υγρό για να σβήνεις τα λάθη στο τετράδιό σου. ○ σβηστικό

♪ μπλάν-κο

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπλε επίθετο

☑ **Μπλε** είναι το σκούρο γαλάζιο χρώμα. ♪ μπλε

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπλέκω, μπλέκομαι ρήμα (έμπλεξα, θα μπλέξω)

☑ Όταν **μπλέκεις** κάτι με κάτι άλλο, τα μπερδεύεις ή τα ενώνεις.

✍ *Η θεία Έλλη δεν **μπλέκει***

τ' άσπρα με τα χρωματιστά ρούχα στο πλυντήριο.

✓ Όταν **μπλέκεις** με κάποιον, κάνεις παρέα με αυτόν.

✍ *«Πρέπει να προσέχεις μη **μπλέξεις** με κακές παρέες!» είπε ο κύριος Γιάννης στον Κώστα.*

✓ Ο κύριος Δημήτρης δεν είχε ποτέ **μπλεχτεί** με την αστυνομία αλλά από τότε που **μπήκαν** κλέφτες στο μαγαζί του συνεργάζεται μαζί της. Δεν είχε ασχοληθεί με την αστυνομία.

◇ *«Τι **μπλέξιμο** κι αυτό!» λέει.*

♪ μπλέ-κω

μπλοκάρω ρήμα (μπλόκαρα, θα μπλοκάρω)

☑ Όταν τ' αυτοκίνητα **μπλοκάρουν**

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

τους δρόμους, τους κλείνουν κι έτσι εμποδίζουν την κυκλοφορία.

✍ *Στο έργο τα περιπολικά της αστυνομίας **μπλόκαραν** τους δρόμους για να πιάσουν τους κλέφτες.*

✓ Όταν κάτι **μπλοκάρει**, μένει ακίνητο και δεν ανοίγει.

✍ *Το παράθυρο είχε **μπλοκάρει** και η κυρία Μαργαρίτα έπρεπε να βάλει πολλή δύναμη για να το ανοίξει.*

◇ **μπλοκάρισμα** ♪ μπλο-κά-ρω

μπλούζα [η] ουσιαστικό (μπλούζες)

☑ Η **μπλούζα** είναι ένα ρούχο για το πάνω μέρος του σώματός σου.

Υπάρχουν **μπλούζες μακρυμάνικες, κοντομάνικες ή αμάνικες** με τιράντες ή χωρίς τιράντες.

◇ **μπλουζάκι** ♪ μπλού-ζα

✍ 'τα ρούχα'

μπογιά [η] ουσιαστικό (μπογιές)

☑ Η **μπογιά** είναι ένα χρωματιστό υγρό που το χρησιμοποιείς για να βάφεις τους τοίχους.

✓ **Μπογιές** είναι και τα χρωματιστά μολύβια που έχεις για να ζωγραφίζεις.

◇ **Μπογιατζής** είναι αυτός που η δουλειά του είναι να βάφει τοίχους.

Όταν βάφεις κάτι με

μπογιά, το

μπογιατίζεις.

♪ μπο-για

μπογιατίζω, μπογιατίζομαι ρήμα

(μπογιατίσα, θα μπογιατίσω) → μπογιά

μπόι [το] ουσιαστικό

☑ Το **μπόι** σου είναι το ύψος σου.

✍ *Ο θεός Τάκης είναι Κρητικός και έχει σχεδόν δύο μέτρα **μπόι**.* ♪ μπόι

-Δε χρησιμοποιείται στον πληθυντικό αριθμό.

μπολ [το] ουσιαστικό

☑ Το **μπολ** είναι ένα μικρό στρογγυλό δοχείο χωρίς χερούλι. Είναι φτιαγμένο από γυαλί ή πλαστικό. Στο **μπολ** σεββίρουμε παγωτό ή γλυκό ή ανακατεύουμε υλικά, όταν μαγειρεύουμε.

◇ **μπολάκι** 🎵 μπολ

•Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

παπούτσι. Είναι ψηλό μέχρι το γόνατο. 🎵 μπό-τα 🖋️ 'τα ρούχα'

μποτιλιάρισμα [το] ουσιαστικό (μποτιλιάρισμα)

☑ Όταν έχει **μποτιλιάρισμα** στους δρόμους, τ' αυτοκίνητα είναι τόσο πολλά που δεν μπορούν να προχωρήσουν ή προχωρούν πολύ αργά. 🎵 μπο-τι-λιάρ-ισμα

μπόλικος, μπόλικη, μπόλικο επίθετο (μπόλικοι, μπόλικες, μπόλικο)

☑ Όταν κάτι είναι **μπόλικο**, είναι πολύ. 🖋️ 'Ηταν επτά το πρωί. Ο Κώστας έριξε **μπόλικο** νερό στο πρόσωπό του για να ξυπνήσει.

🎵 μπό-λι-κος

μπουγάδα [η] ουσιαστικό (μπουγάδες)

☑ Η **μπουγάδα** είναι το πλύσιμο των ρούχων με το χέρι.
🖋️ *Η θεία του κυρίου Μιχάλη προτιμά να βάζει **μπουγάδα** κάθε Σάββατο.*
✓ **Μπουγάδα** λέμε και τα πλυμένα και απλωμένα ρούχα.
🎵 μπου-γά-δα

μπόρα [η] ουσιαστικό (μπόρες)

☑ Η **μπόρα** είναι μία δυνατή και ξαφνική βροχή που κρατάει για λίγο.
🎵 μπό-ρα

μπουκάλι [το] ουσιαστικό (μπουκάλια)

☑ Το **μπουκάλι** είναι ένα γυάλινο ή πλαστικό δοχείο για να βάζεις υγρά.
🖋️ *Η θεία Κατερίνα αγόρασε πολλά **μπουκάλια** κρασί για τη γιορτή του θείου Σταμάτη.* 🎵 μπου-κά-λι
🖋️ 'το πάρτι'

μπορώ ρήμα (μπόρεσα, θα μπορέσω)

☑ Ο Κώστας **μπορεί** να παίζει ποδόσφαιρο για τέσσερις ώρες συνέχεια χωρίς να κουράζεται. Έχει τη δύναμη να το κάνει, είναι ικανός να το κάνει.
✓ *Η Ελένη δεν **μπορεί** το Νίκο και τα πειράγματά του. Δεν αντέχει.*
✓ *«**Μπορούμε** να παίξουμε έξω;»* ρώτησε ο Κώστας τη μητέρα του. Μας επιτρέπεις να πάμε έξω;
✓ *«Αύριο θα βρέξει;»* ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα. *«**Μπορεί**»* απάντησε ο κύριος Γιάννης. Είναι πιθανό να βρέξει.
○ ίσως 🎵 μπό-ρω

μπουκέτο [το] ουσιαστικό (μπουκέτα)

☑ Το **μπουκέτο** είναι πολλά και μικρά λουλούδια δεμένα μαζί.
○ ανθοδέσμη
🎵 μπου-κέ-το

μπουκιά [η] ουσιαστικό (μπουκιές)

☑ Η **μπουκιά** είναι το φαγητό που μπορείς να βάλεις στο στόμα σου.
🎵 μπου-κιά

μπότα [η] ουσιαστικό (μπότες)

☑ Η **μπότα** είναι ένα κλειστό

μπούκλα [η] ουσιαστικό (μπούκλες)

☑ Η **μπούκλα** είναι μία τούφα από σγουρά μαλλιά. 🎵 μπού-κλα

μπουκώνω, **μπουκώνομαι** ρήμα
(μπουκώσα, θα μπουκώσω)

- ☑ Όταν **μπουκώνεις** κάποιον, του γεμίζεις το στόμα καθώς τον ταΐζεις.
- ✓ Όταν **μπουκώνεις**, χορταίνεις και δεν μπορείς να φας άλλο.
- ✓ Όταν **μπουκώνει** η μύτη σου, έχεις συνάχι και δεν μπορείς ν' αναπνεύσεις. 🎵 μπου-κώ-νω

μπουλντόζα [η] ουσιαστικό
(μπουλντόζες)

- ☑ Η **μπουλντόζα** είναι ένα μεγάλο αυτοκίνητο που το έχουμε για να μετακινούμε χώματα ή βαριά πράγματα ή για να γκρεμίζουμε κτίρια.

🎵 μπουλ-ντό-ζα

μπουμπούκι [το] ουσιαστικό
(μπουμπούκια)

- ☑ Το **μπουμπούκι** είναι ένα λουλούδι που τα πέτάλά του δεν έχουν ακόμη ανοίξει.

🎵 μπου-μπού-κι

μπουμπούνας [ο] ουσιαστικό
(μπουμπούνες)

- ☑ **Μπουμπούνα** λέμε χαϊδευτικά το βλάκα. 🎵 μπου-μπού-νας

μπουμπουνητό [το] ουσιαστικό
(μπουμπουνητά) → μπουμπουνίζει

μπουμπουνίζει ρήμα
(μπουμπούνισε, θα μπουμπουνίσει)

- ☑ Όταν πέφτουν αστραπές ή κεραυνοί, **μπουμπουνίζει**, δηλαδή ακούγεται ένας δυνατός ήχος.
- βροντάει
- ◇ Όταν **μπουμπουνίζει**, ακούγονται **μπουμπουνητά**.

- βροντή 🎵 μπου-μπου-νί-ζει
- Συναντάμε το ρήμα μόνο στο τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού.

μπουνιά [η] ουσιαστικό (μπουνιές)

- ☑ Όταν δίνεις **μπουνιά** σε κάποιον, σφίγγεις τα δάχτυλα του χεριού σου και τον χτυπάς δυνατά. ○ γροθιά
- 🎵 μπου-νιά

μπουντρούμι [το] ουσιαστικό
(μπουντρούμια)

- ☑ Το **μπουντρούμι** είναι ένα υπόγειο κελί σε μία φυλακή. **Μπουντρούμι** λέμε κι ένα υπόγειο σκοτεινό σπίτι.
- 🎵 μπου-ντρού-μι

μπούρδα [η] ουσιαστικό (μπούρδες)

- ☑ Η **μπούρδα** είναι μία βλακεία ή ένα ψέμα που λες σε κάποιον.

✍ *Η Ελένη και η Αθηνά λένε πως οι ιστορίες του Νίκου είναι μπουρδες.*

🎵 μπουρ-δα

μπουρίνι [το] ουσιαστικό (μπουρίνια)

- ☑ Το **μπουρίνι** είναι μία ξαφνική καταιγίδα. ○ θύελλα
- ✓ Λέμε ότι κάποιος είναι στα **μπουρίνια** του, όταν τον έχει πιάσει ένας ξαφνικός θυμός.
- 🎵 μπου-ρί-νι

μπουρμπουλήθρα [η] ουσιαστικό
(μπουρμπουλήθρες)

- ☑ Η **μπουρμπουλήθρα** είναι μία μικρή μπάλα από αέρα.
- Μπουρμπουλήθρες** έχει η σαπουνάδα. ○ σαπουνόφουσκα
- 🎵 μπουρ-μπου-λή-θρα

μπουσουλώ και **μπουσουλάω** ρήμα
(μπουσουλήσα, θα μπουσουλήσω)

- ☑ Όταν **μπουσουλάς**, περπατάς στα

τέσσερα ακουμπώντας στα γόνατα και στα χέρια σου.

✍ Το μωρό της θείας Κατερίνας μπουσουλάει για να φτάσει τη μαμά του. ○ αρκουδίζω 🎵 μπου-σου-λώ

μπούτι [το] ουσιαστικό (μπούπα)

☑ Το **μπούτι** είναι το πάνω μέρος του ποδιού σου που αρχίζει από τη λεκάνη και τελειώνει στο γόνατο.

Μπούτι είναι και το πάνω μέρος του ποδιού των ζώων.

*✍ Ο Κώστας τρώει το **μπούτι** από το κοτόπουλο, ενώ η Αθηνά προτιμά το στήθος.* 🎵 μπού-τι ✍ 'το σώμα μας'

μπουφάν [το] ουσιαστικό

☑ Το **μπουφάν** είναι ένα κοντό και χοντρό ρούχο με μακριά μανίκια, γιακά και φερμουάρ. Το φοράς πάνω από άλλα ρούχα για να σε προστατεύει από το κρύο.

*✍ Το χειμώνα η Αλίκη φοράει ένα αδιάβροχο **μπουφάν** με γούνα στο γιακά.* 🎵 μπου-φάν

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

μπουφές [ο] ουσιαστικό (μπουφέδες)

☑ Ο **μπουφές** είναι ένα τραπέζι με διάφορα φαγητά, ποτά και γλυκά. Από τον **μπουφέ** σερβίρονται οι καλεσμένοι σε μία γιορτή.

✓ **Μπουφές** είναι και το κυλικείο στα τρένα και τα πλοία.

✓ **Μπουφέ** λέμε κι ένα μεγάλο ξύλινο έπιπλο που το χρησιμοποιούμε για να βάζουμε πιάτα, κατσαρόλες, πετσέτες ή άλλα πράγματα. 🎵 μπου-φές

μπούφος [ο] ουσιαστικό (μπούφοι)

☑ Ο **μπούφος** είναι ένα πουλί που δεν κοιμάται τη νύχτα και μοιάζει με

την κουκουβάγια.

✓ **Μπούφο** λέμε και το βλάκα.

🎵 μπού-φος

μπράτσο [το] ουσιαστικό (μπράτσα)

☑ Το **μπράτσο** σου είναι το μέρος του χεριού σου από τον ώμο μέχρι και τον αγκώνα. *✍ Ο κύριος Γιάννης σήκωσε τα μανίκια της μπλούζας του μέχρι τα **μπράτσα** του.*

✓ Στο **μπράτσο** της πολυθρόνας μπορείς ν' ακουμπήσεις το χέρι σου.

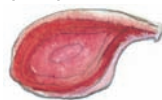
◇ Τα **μπρατσάκια** είναι φουσκωτά σωσίβια που φορούν τα παιδιά στα **μπράτσα** τους.

🎵 μπρά-τσο ✍ 'το σώμα μας'

μπριζόλα [η] ουσιαστικό (μπριζόλες)

☑ Η **μπριζόλα** είναι μία λεπτή φέτα κρέατος που τρώγεται ψητή ή τηγανητή. Η **μπριζόλα** μπορεί να είναι **μοσχαρίσια**, **χοιρινή** ή **αρνίσια**.

🎵 μπρι-ζό-λα

μπρίκι [το] ουσιαστικό (μπρίκια)

☑ Στο **μπρίκι** βράζουμε νερό, γάλα ή καφέ. Είναι ένα πολύ μικρό κατσαρολάκι μ' ένα μακρύ χερούλι.

🎵 μπρί-κι

μπροστά επίρρημα

☑ Όταν κάτι βρίσκεται **μπροστά** ή **μπροστά** σου, είναι πριν από σένα στη θέση ή τη σειρά. *✍ Η Αθηνά κάθεται **μπροστά** από τον Κώστα και δίπλα στην Ελένη.*

✓ Όταν βάζω **μπροστά** κάτι, το ξεκινώ ή το κάνω να δουλεύει.

*✍ Ο κύριος Γιάννης έβαλε **μπροστά** το αυτοκίνητο και ξεκίνησε για τη δουλειά.* ○ εμπρός ● πίσω

◇ **μπροστινός** 🎵 μπρο-στά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μπρούμυτα

επίρρημα

☑ Όταν κάποιος κοιμάται **μπρούμυτα**, κοιμάται με το πρόσωπο, το στήθος και την κοιλιά προς τα κάτω. ● ανάσκελα 🎵 μπρού-μυ-τα

Δες **ανάσκελα**

μυαλό

[το] *ουσιαστικό (μυαλά)*

☑ Το **μυαλό** είναι μέσα στο κεφάλι σου και ελέγχει όλο το σώμα σου. Με το **μυαλό** σκέφτεσαι, θυμάσαι κι αισθάνεσαι. ○ εγκεφαλος

✓ Λέμε ότι στύβεις το **μυαλό** σου, όταν προσπαθείς πολύ να θυμηθείς κάτι. Όταν λέμε ότι τα **μυαλά** σου παίρνουν αέρα, εννοούμε ότι ξεμυαλίζεσαι. Λέμε ότι κάποιος είναι **μυαλό**, όταν είναι πολύ έξυπνος.

🎵 μυα-λό

μύγα

[η] *ουσιαστικό (μύγες)*

☑ Η **μύγα** είναι ένα μαύρο έντομο με δύο φτερά και έξι πόδια.

🖋️ *Η κυρία Μαργαρίτα σκέπασε το φαγητό, γιατί μέσα στο σπιτί υπήρχαν μύγες.*

◆ Η **χρυσόμυγα** έχει

χρυσοπράσινο

χρώμα.

🎵 μύ-γα

🖋️ 'τα έντομα'

μύθος

[ο] *ουσιαστικό (μύθοι)*

☑ Ο **μύθος** είναι μία φανταστική ιστορία με ήρωες θεούς, ζώα και φυτά που μας διδάσκει να είμαστε καλοί.

✓ **Μύθος** είναι και κάτι που δεν είναι αληθινό αλλά ψεύτικο. 🖋️ *Οι*

- Στην Αθηνά αρέσουν οι μύθοι του Αισώπου. Εσύ ποιον μύθο του Αισώπου γνωρίζεις;

*πληροφορίες του Νίκου στα κορίτσια αποδείχτηκαν **μύθος**, αφού καμιά από αυτές δεν ήταν αληθινή.*

○ παραμύθι ◆ **Μυθικούς** ήρωες λέμε τους ήρωες των μύθων και **μυθολογία** όλους τους μύθους ενός λαού.

🎵 μύ-θος

μύλος

[ο] *ουσιαστικό (μύλοι)*

☑ Ο **μύλος** είναι ένα μηχανήμα για ν' αλέθεις το σιτάρι. **Μύλος** είναι και το μηχανήμα για ν' αλέθουμε τον καφέ και το πιπέρι ή να λιώνουμε τα φρούτα και τα λαχανικά.

✓ **Μύλος** είναι και το κτίριο όπου αλέθουμε το σιτάρι. Οι παλιοί **μύλοι** που δούλευαν με τη βοήθεια του νερού λέγονταν **νερόμυλοι**, ενώ εκείνοι που δούλευαν με τον αέρα **ανεμόμυλοι**. 🎵 μύ-λος

μύξα

[η] *ουσιαστικό (μύξες)*

☑ Η **μύξα** είναι το υγρό που βγαίνει, όταν φυσάς τη μύτη σου ή όταν είσαι κρυωμένος. 🎵 μύ-ξα

μυρίζω, μυρίζομαι

ρήμα (μύρισα, θα μυρίσω)

☑ *Η κυρία Μαργαρίτα **μύριζε** τα λουλούδια που έκοψε από τον κήπο του κυρίου Μιχάλη. Τα είχε συνέχεια κάτω από τη μύτη της. Η **μυρωδιά** τους ήταν τόσο γλυκιά που δεν ήθελε να σταματήσει να την αναπνέει.*

✓ Όταν κάτι **μυρίζει**, βγάζει μία όμορφη ή άσχημη μυρωδιά.

🖋️ *Όταν η κυρία Μαργαρίτα μαγειρεύει, το φαγητό της **μυρίζει** σ' όλη τη γειτονιά. Αν όμως μείνει έξω από το ψυγείο πολλές μέρες, τότε το φαγητό **χαλάει** και **μυρίζει** άσχημα.*

✓ Όταν **μυρίζεις** κάτι, καταλαβαίνεις κάτι με τη μύτη σου ή

με το μυαλό σου. ✎ Ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη **μυρίστηκε** τη Ροζαλία.

♦ Το **μυρωδικό** είναι μία αρωματική ουσία που νοστιμεύει το φαγητό.

○ μπαχαρικό **μυρωδιά** ○ άρωμα

♫ μυ-ρί-ζω

μυρμήγκι [το] ουσιαστικό (μυρμήγκια)

☑ Το **μυρμήγκι** είναι ένα πολύ μικρό μαύρο έντομο που ζει σε φωλιές μέσα στο χώμα. Τα **μυρμήγκια** είναι πολύ εργατικά έντομα.

✓ Λέμε ότι κάποιος δουλεύει σαν **μυρμήγκι**, όταν είναι πολύ εργατικός.

♫ μυρ-μή-γκι

✎ 'τα έντομα'

μυρωδιά [η] ουσιαστικό (μυρωδιές)

→ μυρίζω

μυρωδικό [το] ουσιαστικό (μυρωδικά)

→ μυρίζω

μυστήριο [το] ουσιαστικό (μυστήρια)

☑ Το **μυστήριο** είναι κάτι άγνωστο ή παράξενο. ✎ Ο Νίκος λέει ιστορίες

μυστηρίου με φαντάσματα για να τρομάξει τα κορίτσια. ♦ **μυστικός,**

μυστικό ♫ μυ-στή-ρι-ο

μυστικό [το] ουσιαστικό (μυστικά)

→ μυστικός

μυστικός, μυστική, μυστικό επίθετο (μυστικοί, μυστικές, μυστικά)

☑ Όταν κάτι είναι **μυστικό**, είναι κρυφό και δεν πρέπει να το μάθει κανείς. ✎ Στον **πύργο της κακιάς**

βασιλίσσας υπήρχε ένα **μυστικό** δωμάτιο που δεν το ήξερε κανείς.

○ κρυφός ● φανερός

♦ Ένα **μυστικό** είναι μία πληροφορία που την κρατάς κρυφή και δεν την ξέρει κανείς άλλος.

♫ μυ-σι-κός

μύτη [η] ουσιαστικό (μύτες)

☑ Η **μύτη** μας βρίσκεται στο πρόσωπό μας. Με τη **μύτη** αναπνέουμε τον αέρα και μυρίζουμε τις μυρωδιές.

✓ Με τη **μύτη** του μολυβιού σου μπορείς να γράψεις. Η **μύτη** του παπουτσιού σου είναι μπροστά στα δάχτυλα των ποδιών σου.

✓ Όταν περπατάς στις **μύτες** των ποδιών σου, περπατάς στα μπροστινά σου δάχτυλα για να μην κάνεις θόρυβο.

✓ Λέμε ότι χώνεις τη **μύτη** σου παντού, όταν θέλεις ν' ασχολείσαι με όλα. Ακόμη λέμε ότι ένα φαγητό σου σπάει τη **μύτη**, όταν μυρίζει πολύ ωραία.

♫ μύ-τη ✎ 'το σώμα μας'

μυωπία [η] ουσιαστικό (μυωπίες)

☑ Όταν έχεις **μυωπία**, δε βλέπεις μακριά και φοράς γυαλιά.

✎ Ο Νίκος φοράει γυαλιά **μυωπίας** για να βλέπει καλά στον πίνακα.

♫ μυ-ω-πί-α

μωρό [το] ουσιαστικό (μωρά)

☑ Το **μωρό** είναι ένα νεογέννητο παιδί μέχρι και δύο χρονών.

✎ Το **μωρό** της θείας Κατερίνας είναι **οκτώ μηνών**. ○ βρέφος

♫ μω-ρό ✎ 'η οικογένεια'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

N n

νάνος [ο] ουσιαστικό (νάνοι)

☑ Ο **νάνος** είναι ένας πολύ κοντός άνθρωπος. ✍ *Οι επτά **νάνοι** αγαπούσαν και προστάτευαν τη Χιονάτη.*

🎵 νά-νος

ναυαγός [ο], [η] ουσιαστικό (ναυαγοί)

→ ναυαγώ

ναυαγώ ρήμα (ναυάγησα, θα ναυαγήσω)

☑ Όταν ένα πλοίο **ναυαγεί**, βυθίζεται στη θάλασσα.

✍ *Ο Τιτανικός χτύπησε πάνω σ' ένα παγόβουνο και **ναυάγησε** στον Ατλαντικό Ωκεανό.*

✓ Όταν **ναυαγείς** σ' ένα νησί, το πλοίο σου έχει **ναυαγήσει**, κι εσύ καταφέρνεις να κολυμπήσεις μέχρι τη στεριά. ✦ **Ο ναυαγός** είναι κάποιος που έχει ναυαγήσει.

Το **ναυάγιο** είναι η βύθιση ενός πλοίου. **Ναυάγιο** είναι και τα συντρίμια ενός πλοίου που ναυάγησε. 🎵 ναυ-α-γώ

νανουρίζω, νανουρίζομαι ρήμα

(νανούρισα, θα νανουρίσω)

☑ Όταν **νανουρίζεις** ένα παιδί, του τραγουδάς σιγανά ένα τραγούδι και το κουνάς για να κοιμηθεί.

✓ Όταν κάτι σε **νανουρίζει**, σε κάνει να θέλεις να κοιμηθείς.

✍ *«Η τηλεόραση με **νανουρίζει** και κοιμάμαι» είπε ο κύριος Μιχάλης.*

✦ Το **νανούρισμα** είναι το τραγούδι που λέμε σ' ένα παιδί, καθώς το κουνάμε για να κοιμηθεί.

🎵 να-νου-ρί-ζω

ναός [ο] ουσιαστικό (ναοί)

☑ Ο **ναός** είναι ένα κτίριο όπου λατρεύουμε το Θεό. ✍ *Η χριστιανική εκκλησία και το μουσουλμανικό τζαμί είναι **ναοί**. Ο Παρθενώνας είναι ο αρχαίος **ναός** της θεάς Αθηνάς.*

🎵 να-ός

ναυπηγείο [το] ουσιαστικό (ναυπηγεία)

→ πλοίο

ναυάγιο [το] ουσιαστικό (ναυάγια)

→ ναυαγώ

ναύτης [ο] ουσιαστικό (ναύτες)

☑ Ο **ναύτης** είναι κάποιος που δουλεύει σ' ένα πλοίο και παίρνει

διαταγές από τους ανωτέρους του, δηλαδή από τον **πλοίαρχο** ή τους **αξιωματικούς**. **◇** Ο **ναυτικός** δουλεύει στο πλοίο και μπορεί να είναι ναύτης ή αξιωματικός. Στη δουλειά του χρησιμοποιεί **ναυτικούς** χάρτες. Το **ναυτικό** μίας χώρας είναι όλα τα πλοία της μαζί.

♫ ναύ-της

ναυτικός [ο] ουσιαστικό (ναυτικοί)
→ ναύτης

νεαρός, **νεαρή**, **νεαρό** επίθετο (νεαροί, νεαρές, νεαρά) → νέος

νεκρός, **νεκρή**, **νεκρό** επίθετο (νεκροί, νεκρές, νεκρά)

✓ Όταν ένας άνθρωπος είναι **νεκρός**, δε ζει πια. ✍ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα ο κλέφτης έπεσε **νεκρός** στο πάτωμα. Τον σκότωσε ο αστυνομικός.

✓ (σαν ουσιαστικό) Στην Ελλάδα τους **νεκρούς** τους θάβουμε στο χώμα, ενώ στην Ιαπωνία τους καίνε. ● ζωντανός
◇ Στο **νεκροταφείο** θάβουμε τους **νεκρούς**. ♫ νε-κρός

νεκροταφείο [το] ουσιαστικό (νεκροταφεία) → νεκρός

νεογέννητος, **νεογέννητη**, **νεογέννητο** επίθετο (νεογέννητοι, νεογέννητες, νεογέννητα) → νέος

νέος, **νέα**, **νέο** επίθετο (νέοι, νέες, νέα)

✓ Όταν κάποιος είναι **νέος**, είναι μικρός στην ηλικία. ✍ «Όταν είσαι **νέο** παλικάρι, δεν κουράζεσαι εύκολα και κάνεις πολλά πράγματα» είπε ο θεός Τάκης στον Κώστα. ● γέρος
✓ (σαν ουσιαστικό) **Νέους** λέμε τους ανθρώπους μικρής ηλικίας. ✍ **Οι νέοι** της Αθήνας διαδήλωσαν για την ειρήνη στον κόσμο. ● γέρος

✓ Όταν κάτι είναι **νέο**, μόλις έχει φτιαχτεί ή αγοραστεί. ✍ Στη γειτονιά της Αλίκης χτίστηκε μία **νέα** πολυκατοικία. ○ καινούριος

● παλιός **◇** (σαν ουσιαστικό) Τα **νέα** είναι οι ειδήσεις που ακούμε ή βλέπουμε κάθε μέρα. Ο **νεαρός** είναι ο έφηβος. **Νεογέννητος** είναι αυτός που μόλις έχει γεννηθεί. ♫ νέ-ος

νεράιδα [η] ουσιαστικό (νεράιδες)

✓ Στα παραμύθια η **νεράιδα** είναι μία πολύ όμορφη γυναίκα που ζει στη φύση και κάνει μαγικά.

♫ νε-ράι-δα
✍ 'τα παραμύθια'

νερό [το] ουσιαστικό (νερά)

✓ Το **νερό** είναι το καθαρό, διάφανο υγρό που πίνεις για να ξεδιψάσεις. Οι λίμνες και τα ποτάμια έχουν μέσα τους πάρα πολύ **νερό**.

✓ Λέμε ότι ξέρεις το μάθημά σου **νερό**, όταν το ξέρεις πολύ καλά. Ακόμη λέμε ότι πηγαίνεις με τα **νερά** κάποιου, όταν κάνεις ό,τι θέλει.

◇ Στο **νεροχύτη** πλένουμε τα πιάτα

μας. Βρίσκεται στην κουζίνα του σπιτιού μας. 🎵 νε-ρό

νεροχύτης [ο] ουσιαστικό (νεροχύτες)
→ νερό

νευριάζω ρήμα (νευρίασα, θα νευριάσω) → νεύρο

νεύρο [το] ουσιαστικό (νεύρα)
☑ Τα **νεύρα** είναι σαν λεπτές κλωστές και βρίσκονται μέσα στο σώμα σου. Δίνουν μηνύματα από το μυαλό στο υπόλοιπο σώμα σου για να μπορείς να βλέπεις, ν' ακούς, να μυρίζεις, να πιάνεις ή να περπατάς.
✓ Λέμε ότι κάποιος έχει **νεύρα**, όταν είναι θυμωμένος. Ακόμη λέμε ότι κάτι σου σπάει τα **νεύρα**, όταν σ' ενοχλεί και σε θυμώνει.
◇ Όταν **νευριάζεις**, έχεις **νεύρα** και θυμώνεις. ○ θυμώνω, τσατίζομαι
● ηρεμώ **Νευρικός** είναι όποιος νευριάζει εύκολα. ● ήρεμος
🎵 νεύ-ρο

νέφος [το] ουσιαστικό (νέφη)
☑ Το **νέφος** είναι το παχύ σύννεφο που δημιουργείται στον ουρανό των πόλεων από τα πολλά **καυσαέρια**.
✍ Όταν έχει πολλή ζέση και κίνηση, μπορείς να δεις **νέφος** στον ουρανό της Αθήνας.
✓ **Νέφη** λέμε και τα σύννεφα.
🎵 νέ-φος

νήμα [το] ουσιαστικό (νήματα)
☑ Το **νήμα** είναι μία χοντρή κλωστή για να πλέκεις ή να υφαίνεις κάτι. ✍ Η θεία του κυρίου Μιχάλη αγόρασε πέντε κουβάρια **νήμα** για να του φτιάξει μία ζακέτα. 🎵 νή-μα

νηπιαγωγείο [το] ουσιαστικό (νηπιαγωγεία) → νήπιο

νηπιαγωγός [ο], [η] ουσιαστικό (νηπιαγωγοί) → νήπιο

νήπιο [το] ουσιαστικό (νήπια)
☑ Το **νήπιο** είναι ένα παιδί δύο με πέντε χρονών. ◇ Τα **νήπια** πηγαίνουν στο **νηπιαγωγείο**, δηλαδή στο σχολείο για νήπια.
Τη δασκάλα τους τη λέμε **νηπιαγωγό**.
🎵 νή-πι-ο

νησί [το] ουσιαστικό (νησιά)
☑ Το **νησί** είναι ένα κομμάτι γης που έχει γύρω γύρω θάλασσα.
✍ Η Κρήτη είναι ένα μεγάλο **νησί** της Ελλάδας. ◇ **Νησιώτης** είναι αυτός που κατάγεται από νησί.
🎵 νη-σί

νησιώτης [ο], **νησιώτισσα** [η] ουσιαστικό (νησιώτες, νησιώτισσες)
→ νησί

νηστεία [η] ουσιαστικό (νηστείες)
→ νηστεύω

νηστεύω ρήμα (νήστεψα, θα νηστεύσω)
☑ Όταν **νηστεύουμε**, δεν τρώμε κάποια φαγητά για λίγες μέρες. Οι χριστιανοί **νηστεύουν** πριν τα Χριστούγεννα, το Πάσχα και τον Δεκαπενταύγουστο. Οι μουσουλμάνοι **νηστεύουν**, όταν έχουν το **ραμαζάνι**.
◇ Ο παππούς και η γιαγιά του Κώστα κρατούν **νηστεία** ολόκληρη τη Σαρακοστή. Τρώνε συχνά ελιές, ρύζι, φακές και φασόλια που είναι **νησιόσιμα** φαγητά.
🎵 νη-στεύ-ω